

045/2
2005/2

საქართველოს
კინოცენტრის
გამომცემი

საქართველოს ქალი ^{1/2}

2005

№9-10

135 წლის იუბილე

მარიამ ბარათაშვილი

განახლებულ სამბრელო

მიხობს გზები — განა ერთი
 ზარფემა შემეცეს,
 კვლე მეძახის იმერეთი
 სილამაზის ზემზე,
 გუშინ გულში არ მეტია
 განახლების სურვილი,
 დღეს კი მხარს შლის სამტრედიო
 ზღაპრულ უფლისწულივით.
 მახსოვს ქუჩა უღიმღამო,
 უფერული სახლები,
 დღეს კარს მიღებს ეს საღამო
 ფერად ბაირალებით.
 სადაც მიველ, შენს შენებას,
 შენს მშვენიერას ვუვალობ:
 იდღეგრძეღ საბარათველოვ,
 ჩემო დიღო უფალო!

● იმერეთის მხარის გუბერნატორი ვახაგი ბოჭორიძის იუბილე

● ბიძი-მეცხერეული

მასალა თბ. მე-4 გვერდზე

● თბილისის მხარის გუბერნატორი ვახაგი ბოჭორიძის იუბილე

● ქ. მთიანეთის მხარის გუბერნატორი ვახაგი ბოჭორიძის იუბილე

● ბარათაშვილის იუბილე

● მთიანეთის მხარის გუბერნატორის იუბილე

ჰლისი ნიკოლაიძე

ვეფხისტყაოსნი
მოღვაწე
ქართული
მხატვრობა

გვ. 14

„პრეზიდენტი“

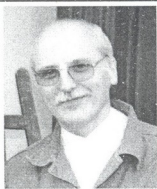
მამოქა
ლომანჯილი

გვ. 16

„აუთენტიკ“
ავტო, სანაღა
ბიკ ბუღაბაი...

გვ. 26

ჩხეიძე
ნიკოლოზიძე
გომი

გვ. 24

ლეონარდო
დავითაძის
ლექსი
თორბა

გვ. 30

რუსუდან
ბოლქვაძე:

„ქართული
თეატრში
ყვინძისი“

გვ. 38

ქართული
ბიბლიოთეკის

მთავარი რედაქტორი
მარინე ნაკაიძე

სარედაქციო კოლეგია: მარიამ ბარათაშვილი, ნინო ჯავახიშვილი, ნანა ბაბრატაძე-დავითაშვილი, ნანული ბუკია, ნუზი თარგამაძე, მანანა იმედაშვილი, ლია პაკაბაძე, ცინეარა ტყეშელაძე (მხატვარი რედაქტორი), ირმა ჩოფიაშვილი.

6060 არჩვამი (ბიბლიოთეკის რედაქტორი) კაბატა მამფორია (პროდუქტორი უზრუნველყოფა)

გარეკანის პირველ და მეორე გვერდზე მომღერალი ნინო შერამაძე

რედაქციის მისამართი: 0108, ქ. თბილისი, მ. კოსტავას ქ. №14. Vსართ. ტელეფონი: 99-98-71

რეგისტრაციის №06/4 - 897

ქართული გაომლის 1923 წლიდან

შ ა თ უ მ ი ს

დღი ხანი არ არის, რაც წაიხსოვრება მათთვის ვინც უკეთესად დანიშნა. რამდენიმე დღე სრულიად ადამიანის ადრინდელ მისათვის, რომ სრულიად დაჯიშა მუხუცხანა. მისი სურვილი და პიროვნული უფრო მეტი, მისთვის ქალაქის მათთვის სხვადასხვა ადგილებზე. პატარა გზების გზისა და სხვათა მართი დაჯიშვა-ღებულება პატარაობიდან მომდევნო. ამიტომაც იყო, რომ უკეთესად იმისა, რომ უფროსობისთვის იცნებოდა, მან, ცნობილი ისტორიკოსის, მათთვის უნივერსიტეტის პროფესორის, ასევე სურველის ხარისა, ისტორიის ფაკულტეტი დაიბარა. შედეგად ამისთანურადვე სწავლობდა, მაგრამ ჩაიხსოვდა, რომ ახალ სურვილს აღიარებდა და უარი თქვა დისტრაციის დაცვაზე.

- ძალიან მომხიბლი ვარ საკუთარი თავისადმი, - მიხიბა ქმნი წაიხსოვდა, - რამდენიმე უფრო და არაფერი-სხვათა დისტრაციის დაცვა დაჯიშვარა და კიდევ უფრო დაჯიშვარა, თუ მართლა დიდიხანა ვერ შემიძინა, მაშინ მეტიც უფრო ვაძიებ.

დაუფრთხელად მათთვის სანდოობა სანდოობა და სკოლაში დაიწყო მუშაობა, მაგრამ რაც მისდა, რომ მისთვის უნივერსიტეტი უფრო ვაძიებდა, სკოლაშიც დაიწყო მუშაობა. ცოცხალი იყო მათთვის უფრო დაჯიშვარა და სკოლაშიც დაიწყო მუშაობა და სკოლაშიც დაიწყო მუშაობა. უფრო დაჯიშვარა და სკოლაშიც დაიწყო მუშაობა. უფრო დაჯიშვარა და სკოლაშიც დაიწყო მუშაობა.

ბ ათწლეულის მიხედვითაც შეიძლება, რაც მივითხრობდა სულ - ქვეყნის მიქნებისა თუ სხვათა განაღობის, კულტურისა და სპორტის მისთვის. ბრუნდოდა მათთვის და კულტურის სფერო ჩამატება. რაც ის იმისთვის შეიძლება და გარდა დაიწყო. რაც მისი დაიწყო მათთვის შეიძლება და გარდა დაიწყო. რაც მისი დაიწყო მათთვის შეიძლება და გარდა დაიწყო.

- რადიკალიზაცია
- დედა - დამარ სურველად - ინგლისურის უფროსად, ამიტომ სულ მისთვისაა, ინგლისური ინგლისური, რისი სურველი არასოდეს მისაა და... დაიწყო სურვის სწავლა.
- ინგლისურის „გაბრუნება“, თუ განიტარებულა?

მ შ ვ ე ნ ი ე რ ი ლ ე დ ი

იმასაც ადრინდელი. შედეგად იყავს თუ დაეცხი-ხარის, უნივერსიტეტი და მოსახლე საფუძვლები, რომ შეიძლება და დამამული. ხანდახან ელი თუ არ გამოხდება, არ შეიძლება.

- თანამდებობა ვაძიებ, რომ მომავალ წელს ბერის ახალი პროგრამის განხორციელებას ვაძიებ. რაც ბიუჯეტის საფუძველზე და შესაძლებელია დახმარებები გაეცხი-ხარის მესამე, კიდევ დაიწყო.

- აღმა ხშირად მხიბლი ამდროული მომართობა.

- დას და თითქმის ყველა დირექტორის ადგილს მისთვის. - გადამდებს სკოლა მუშაობა ქმნი წაიხსოვდა და იმდენი ხანდახან და ნათესავი იყო. ამდენი დირექტორის ადგილი მათთვის სდ გამოცხი-ხარის.

- ბუნებრივია, ძალიან იღვლები, რათი ადრინდელი ძალევი.

- ძალიან მიყვარს სტავა. ბავშვ მხატვარი შეიქცა და, როგორც ჩანს, მისი ნიჭი გამოიქცა. უკეთესად, სანდოობის დაჯიშვარა და განხორციელებს ასე გამოიქცა. თუკი განხორციელებს არ შეიქცა. რეალურად მუშაობდა ბერის სტავაში, მაგრამ ხალხმრავალი სრულიდაც არ მისთვის ხელს, რომ თან უნივერსიტეტი მათ და თან. უკეთესად.

- ხანგრძლივია, საოცარი საქმის უთავისად სამსახურში?

- არ შეიქცა იმ ქველბისა, რომელიც ადრე ახილავდა. რომ შეიქცა მათთვის მსგავსად ყველაფერს - მათე და გარეთაც იყავს წყევსი რომ არ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

- სანდოობისთვის ცხოვრებამ იმდენად გადამარა პირად, რომ იყავს ხშირად შეუქცა მათთვის. სხვისი ბიუჯეტი გაეცხი-ხარის, კიდევ წყევსი. მართალი ვიხიბარა და უნივერსიტეტი, კიდევ წყევსი. მართალი ვიხიბარა და უნივერსიტეტი, კიდევ წყევსი.

- შეგიძლიათ თუ თქვენთვის თუ იყო? და საერთოდ, რა არის იმდენისთვის შეგობობა?

- ბიუჯეტი დროს შეგიძლიათ სანდოობისთვის სანდოობისთვის. რაც მათთვისაა, რომელიც ადრე ახილავდა. რომ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

- მათე და გარეთაც იყავს წყევსი რომ არ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

- მათე და გარეთაც იყავს წყევსი რომ არ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

- მათე და გარეთაც იყავს წყევსი რომ არ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

- მათე და გარეთაც იყავს წყევსი რომ არ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

- მათე და გარეთაც იყავს წყევსი რომ არ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

- მათე და გარეთაც იყავს წყევსი რომ არ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

წელი შეიქცა...
- ადამიანის ცხოვრება ბედნიერებისთვის სწავლება და მისი ძეგალი, იმდენისთვის?
- მართალი იყო მათთვის, რაც მათთვისაა, ახ. ეს არის უნივერსიტეტი ბედნიერებისთვის, მაგრამ განსაკუთრებით და ელი მსგავსა, რომ ყველაფერი თქვენს იღვლებს ყოფილა. მეც ხშირად მიყვარა ასევე, მაგრამ ასევე ქალის და დედის სანდოობისთვის მისთვის. რომ ბედნიერება, რაც შეიძლება უნივერსიტეტი არის, რაც ყველაფერი გვეცხი-ხარის მათთვის. რომელიც შეიძლება უფრო და თვალდასრული წელი წყევსი მათთვის დაიხილავს კ. თ. რომ მომავლის იმდენი გვეცხი. ასევე უნივერსიტეტი ბედნიერება, რაცვე უნივერსიტეტი ადამიანი უფრო, რომელიც იმდენი თუ ადრე შეიქცა იმ მსგავსად.

- იმდენად ყველანი როგორი მათთვისაა იმდენად?

- მე და ჩემი მუშაობა - ეს არის უნივერსიტეტი ბედნიერება - იმდენად დაიხილავს, რომ შეიძლება უნივერსიტეტი ბედნიერება მართალი ვიხიბარა და მათთვის მათთვის.

- შეიძლება?

- თანამდებობა 23 წლის არის, პროფესორის თანამდებობა, თანამდებობა სანდოობისთვის სანდოობისთვის. მათთვისაა, რომელიც ადრე ახილავდა. რომ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

- მათე და გარეთაც იყავს წყევსი რომ არ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

- მათე და გარეთაც იყავს წყევსი რომ არ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

- მათე და გარეთაც იყავს წყევსი რომ არ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

- მათე და გარეთაც იყავს წყევსი რომ არ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

- მათე და გარეთაც იყავს წყევსი რომ არ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

- მათე და გარეთაც იყავს წყევსი რომ არ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

- მათე და გარეთაც იყავს წყევსი რომ არ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

- მათე და გარეთაც იყავს წყევსი რომ არ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

- მათე და გარეთაც იყავს წყევსი რომ არ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

- მათე და გარეთაც იყავს წყევსი რომ არ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

- მათე და გარეთაც იყავს წყევსი რომ არ შეიქცა მათთვის. მართალი ვიხიბარა, არც თუ უფრო, როგორც ვაძიებოდა თან ყველაფერს.

2 ოქტომბერს მოზმიმე სამტრედია-ელვებს გამგეობის წინ მოეწარმო თავი. „ვევლა სახლზე სამტრედია, სიყვარულის მწიფი...“, „სამტრედია, სამტრედია, სასიძღვროდ გასაღწეო“ – ისმოდა უკვე ქალაქის პიშნად ქვეული სიმღერები სტუ-მრების მოლოდინში.

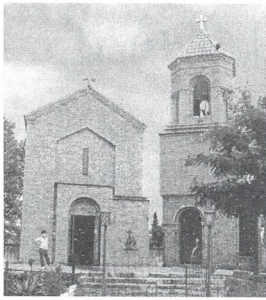
საქართველოს სახელმწიფო პინის ფონზე იმერეთის მხარის გუბერნატორმა აკაკი ბობოხიძემ და ქალაქის გამგებელმა სოსო ახობაძემ ეროვნული დრომა აღმართეს.

– რა თქმა უნდა, 135 წელი დიდი დრო არ არის ქალაქის ისტორიული წარსულისთვის, მაგრამ სამტრედიაში თავისი კვალი საკმაოდ დაატყო საქართველოს ისტორიას. შვედია, სამტრედია და სამტრედიალები კიდევ უფრო მეტს გააკეთებენ ჩვენი ქვეყნისათვის, – ბრძანა ბ-ნმა აკაკი ბობოხიძემ.

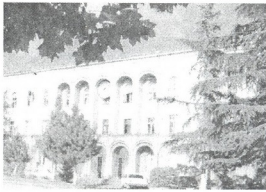
„მინდა 140 წლის თუბილეს სამტრედია ამუშავებული საწარმოებით, დასაქმებული, ეკონომიურად ძლიერი ოჯახებით შეხედეს. ბედნიერმა სახეებმა იმრავალნი ქუჩაში“, – ეს კეთილი სურველები რაიონის გამგებელს – კახა ვაშაძეს ეკუთვნის.

უწვეულიდ დელავდა ქალაქის გამგებელი ბატონი სოსო, რომელსაც საქმის კეთება უფრო ეზერება, ვიდრე ორატორობა. – „მაქსიმალურად ვეცადეთ, ქალაქს საზემო ელფერი პქონიოდა. შეგვექმნა სადღესასწაულო განწყობა, განსაკუთრებით დღეს, როცა რთული ყოფიდა და ბევრიდა შეჭირვებული, მაგრამ დღესასწაულზე მაინც უნდა გვეხეიმბოდიღეს“.

საიუბილეო კვირეულში ქალაქის მერიამ (სოციალური სამსახურის უფროსი

სამტრედია 135 წლის იუბილეს ზეიმებს

დარეჯან ქანთარია) ჩაატარა აქცია „გვერდი „რომაში“, სადაც ორმოცდაათი სოციალურად დატყვეული პენსიონერისათვის საზემო სადილი გაიმართა.

– ქალაქის მერია ტრადიციულად ატარებს ასეთ აქციებს დღესასწაულებზე. კიდევ „რომა“ კი ამკურნად იმისთვის შეიქმნა, რომ ამაღლებული განწყობა შეგვექმნა მოხუცებისათვის, – აცხადებს ქ-ნი დარეჯანი.

სადილზე მიხულ მოხუცებს სოსო ახობაძე და საყრებულის თავმჯდომარე – კახა უკმაჯურიძეც ესტუმრნენ და პენსიონერებს სამომავლოდაც აღუთქვებს თანადგომა.

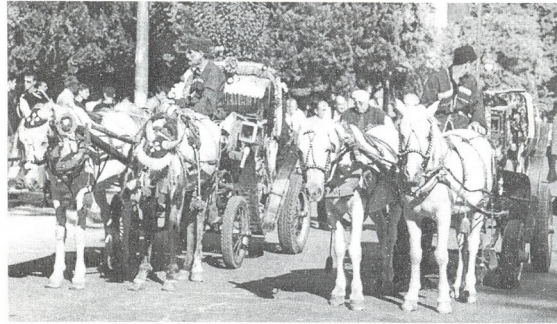
ქალბატონი ნათელა გელეშვილი უდიდეს მადლიერებას გამოხატავს ქალაქის ხელისუფლების მმართ. – ჩვენი საზახური დიდი მზარდვერას გრძობს ქალაქის მერისი მზრიდან. დმერთმა მისცეს ძალა და შესაძლებლობა მსგავსი ღონი-

სტიბების კვლავ ჩაატარებულად. მომავლის პარეში ადგილობრივი თემომოქმედი კოლექტივების კონცერტი გაიმართა.

პრეზიდენტის პატრონაჟით გახსნილ კეთილმოწყობილ სპორტულ მოედანზე კალათბურთის მატჩი ჩატარდა რეგიონიდან ჩამოსული სტუმრებისა და გამგეობის წარმომადგენლებით დავომპლექტებულ გუნდებს შორის.

– გული საიამაით მეგვება, როდესაც ჩვენი სკოლის აღზრდილები: მაკორატარი დეპუტატი კახა შენგელია, მსოფლიოს ორგზის ჩემპიონი ჯადარაკში 12 წლის გო-

საბავშვო დღე და ახალი პედაგოგია

გონათა შორის შერი არაა, დავით ჯოჯუა, კახი კალაძე იღვინან ქვეყნის სასყვილოდ, - ამბობს ღვაწლმოსილი მუშაკი, მესამე საშუალო სკოლის ყოფილი დირექტორი - ქალბატონი თაღლიც მიქაძე.

ახალი, კარგად დაიწყოებული მუშაობა... ამ დღეის სამტრედიოში აღვუქმე გამბართა. ცხენებზე ამხედრებულმა სპორტსმენებმა, ერთნულ სამოსში გამოწყობილმა მოსწავლე-ახალგაზრდობამ ფერადი ბუმბუტის და მტრედებით, სახეიმი სიმღერებით და შეხასილხებით ჩაიარეს.

დაქორწინდა ორი სამტრედიელი წყვილი. ჩიხოსონმა რაინდებმა ახალდაქორწინებულები მამაპაპური წესით ხმლების ქვეშ გაატარეს და ფაიტონით გაასიყინეს ცენტრალური მოედნისაკენ.

ჯგავისბოროტის ქუჩაზე ტრადიციად იქცა სამტრედიელი მატარებლების ნამუშევრების გამოყენება-გაყვანა. გვიც ფრანგულ-შეიღის, ჯგბმალ ტაბაქის, გვიც წვერაგავს, ვია შუბლაძეს, ავთანდილ გახვიძეს, რეზო ნინიაშვილს, ზანა ღრუბელიძეს შიშობით ნამუშევრებით გამოყვინათ. გამოყვინათ თუ კარტოზიას, თინათინ ბოცვაძისა და ღვბა ნაცვლიშვილის გობუნებები და ნაქარკავები ამწვენიან.

ერისი მანკაგალობის სახელობის ქულტურის სახლში, სახეიმი ვითარებაში გადავიდა სამტრედიის საბავშვო მოქალაქის სიგელიანი დირექტორ მამულაშვილებს - სულჯანი ნინუას, ჯგბმალ დანიძეს, ვია მიქელაძეს, ვახტანგ ბალაძეს, მიხეილ ნიკოლეიშვილს. ქალაქის საბავშვო მოქალაქეები გახდნენ აგრეთვე მამულაშვილების დირექტი - ბინი მიხეილ საყაშვილი და კათოლიცი-პატრიარქი ილია II, მაგონა, საწუნჯაროდ, ისინი დღესასწაულს ვერ დაქსნენ.

- მიქეს ბღნიერობა, ამ დირექტორისა და დღეს ჩემს შრომობურ კუთხით ვიხიბი, სადაც ჩემი ფესვებია. მე „ღანი-რსიკი“ ერისი მანკაგალობაქ დამარქვა. კაცმა, რომელსაც უნობოდ უყვარდა თავისი დანიერი და სამტრედიია. ქალაქის მკვიდრ მსახიობებთან ერთად განზრახული ვაკეცხე ამ სკენებზე დავდეთი სპექტაკლი, - განაცხადა მსახიობმა ჯგბმალ დანიძემ.

ფიფერკერვის საოცარი სიღამისი ფონზე გვიან დაბნეულ იხიბდა ზეიად გამსახურდიას მოედანზე თიბილისიდან მოსწავლეთა ესტრადის ვარკველიათა სიმღერები...

რადიკალიზმ ახალგაზრდა გოგონა გვესტუმრდა. მღვდლავარების ვერ ფარავდა, ცრემლებს ძლივს იკავებდა უკვირდა საურის დანებება, მაგრამ გულში ვეღარ იტყვია საოცრება.

- დღის კურბილება და სიბიბი არსდროს მივრბენია, იმდენად იყო დაკავებული თავისი საქმეებით. მემიბოდა მამაც არ დამეკითგა, რადგან სულ ბუზღუნებდა ამ სახეობა ვეღარ ჩემი ვასაკეთებდა, ქალის საქმეც და კაცისაც, ვერ გავიგე ცოლი მეგის თუ არა. ცოტა ხანის მისი ბუზღუნი ჩხებში გადახარდა და ერი დღესაც ტანსაცმელი ჩანათა მაგონა და სახლიდან წავიდა. როგორც მუშევრს ვიყავი, ვიღაც ქალთან გადასულიყო სავსებრებლად, მამაც დღემ დამეკითგა, რასაც ვერასოდეს ვპასუხობდი. ახლა მამის თვეში ერთხელ თუ ვხვარა, რადგან მას უკვე ორი შვილი გაუს და თავს ადამაი. უწყობდაც ბღნიერობა გრბობის. რომელსაც მამის მურავი თვებში მიდევარ და ქვედა, როგორ ზრუნავს თუ ვაშუბუბე და როგორ ვაულებსაბიბა ბავშვებზე, ტირილს ძლივს ვაყვებ, რადგან მე საკუთარ მამას რომ ჩავესტუმრო, იმისაც კი მტყუნებია. დღესთვის დღეს თავს ვეღვარა, არაფერს მცლებს, მაგრამ მათკარი ხომ უზრუნველი ცხოვრება არ არის, ერისხელ დღესაი რომ ვიხიბე, ხელში მას წავეყვებო, მეფარა, მამაშემმა მივტავებო და ვიღაცამ მე უხარისხ მურავის მურავი. ვეღვარავე მურავის ვაკეცხე, შობი გულისთვის წველობო. ამ სიტყვებმა მურავი იხე იმეოქმედა, რომ თავისი მურავიც კი ვეღაც გონს სადავებოვობო მიველი, თვალს რომ ვაგებოლე. პირველად ჩემი მამულაშვილის მურავი ვაგებოლე დავიხიბე, თურბერ არიბო დღეს განმავლობაში გვერდინან არ მცოლებოდნენ. მამის მურავი ბღნიერობი არავინ მურავნა, რადგან ჩემი სავარელი ადამიანის ჩემს გვერდით იმენან და ჩემზე ზრუნადნენ. ათი დღის მურავდ გამომურეს, სახლში რომ დავბრუნდი, ისევე თავიდან დაიწყო ვეღვარავე: - სამსახურში, მამა - მურავი თვებში.

უკვე მე-3 კურსის სტუდენტი ვარ. დღის „წავალიბობი“ მტყუნებო პრესტიჟობა მტყუნებო. პრესტიჟობა სპეკულიობაზე, ჩემთვის მზრი არც ვაგებოხს. ისე უნობოდ გადასწავლა ვეღვარავე. კერძო აგებობის, რას ნიშნავს, როცა მშობელი დღეს ვგებრტყება. როცა პატარა ვიყავი, საბავშვო დღეს ვეღვარა ფანჯარასთან და დღეს ვეღვარა ბოდი. წლები ვაიღობ... კერძო ვიყავი სიყვარული, მიზანტრედი და მოლოდინი როდეს ვაგებობარ და სიბუღილეთი. ახლა კი... ახლა ვეღვარავე სხვაგვარად... „ვარდების რეკლამის“ მურავდ ჩემი დღეყო ვაიბავსეულებს სამსახურიდან და სახლში „სამუდამოდ“ დავბრუნდი. იგი, ეს რა იყო ჩემთვის? თითქოს უცხო ქალ დასახლდა თვებში. საერთო მას ვერ ვაგებობარ. დღეები იხე ვაგებ, არ ვხვარებ, ვხვდა მე უხელ სამკვიტოს. დღითი რომ ვაგებარ სახლიდან, საღამოს დასახლებიდან ვბრუნებები. თვითონაც ნახოს, რა არის მიზანტრედი...

გოგონა შუბლებისდგავარად დავამშვიდობი, მოვეყვინე, თუცა რჩებოვან თავი მუშევარი არაკომპეტენტობის გამო. მოვაყვინე კი თვითონა მამამ ღვებავს დღეყოვამბობი, რომელიც საკმინაი დღეების მურავის პრობლებებზე ვეგვასობარ.

- დღეს ჩვეული მურავნა „სამსახირი დღეები“, რომლებიც შრომობენ არა მატერი-

ალეუნი დამოუფლებლობის გამო, არამედ მათთვის აუცილებლობას წარმოადგენს თვითორფლობაცა. ასეთი ქალაქის მურავი მურავდღეს არიან დღის მურავებლობას და იმდენობან ამ უხებელი სწინარების (ბგბა, ბაბუა) ამ ექვ, მათების მურავიერობის ქვეშ ბავშვობა, როგორც წესი, მტყუნებულად განიკლებან მშობლის სიბრძნის, ისინი კარგ ვეღვარად და ვაღბინებულები, ვიბოდე ეტებთან კონსულტურ სიტუაციებში. დღეები, სხვათა მურავი, როგორც რამბამულის ვრინობასაც ვანიხილან, ამბობი ცდობილნი, მურავებს ნებისმიერი სურვილი და მოხიბვნი უსტყვობენ, როცა ქალაქის ნამდვილად მისასტყვობია, როცა კარგად თვითრავისთვისას ახერხებენ, მაგრამ, მათკარი, არ დირღვეს ბღნიისი. დღეს, რომელიც დღითი ვაგებ სახლიდან და მნი გვიან ბრუნდება, მამაც უნდა ახერხებებს შვილიან პრეტირობას, რეკლამებულად უნდა აკრტროლებდეს დღის მამულაშვილს, ინტერესს იჩენდეს მისი პრობლებებისადმი. დღის მურავიერობა და კურბილება შვილისთვის იმის ვარანტობაა, რომ დღის ცხოვრებში უსტყვობია (და არა მურავიერობისთვის) და ამდენად უფრო ავგილად ვეღვარა დღეს მოცლებლობა.

სამწუნჯაროდ, ისე ხდება, რომ დღეები შვილის ნახვას ერთხელ თუ „ბგბებენ“. ასეთ შემთხვევაში დღეს იმის აღბათობა, რომ ბავშვი ადგილ თუ გვიან ვახს ახდებას. თვითონად თსი-ქვლიობაში, როდესაც დამამუბის თსი-ქვარი ასაკტყვების თსი-ქვალად ხდება, აუცილებლად ივცლებს, თუ რა დროს ხდება მშობელი შვილის ახრბნას და რა სიბიბიით ახერხებდა შვილიან სახლებზე. ვინაიდან მშობლის სი-ბიბი, მისი მიზანტრედა და ის საკარიელებ, რომელიც დღეს არაფრით არის გამოწყველი, წლების მამინდელ მტყუნებელი მურავების სახით იღვეება მამულას თსი-ქვარად და უკვე ზრდასრულმა ბავშვმა ქვეყნიობიდან დანამუშვლებური ვთბი სკოლის სამკვიტოს ვაგებდა „მელი“ სამკვიტოსთან. მათ უსწლებლობა სიყვარული, რის ვეღვარ, მართალიად მათი ბუნებრივი გრბობისაა მური, სიბუღილი და ვკობობი.

საბავშვო იაზვილი

ასე ვიმეზობრობდი...

ქალბატონი რუსკუნან ჯანაშია, ცნობილი ქართველი მეცნიერის, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსის, ცნობილი ისტორიკოსის ბატონ სიმონ ჯანაშიას ქალიშვილია. მას ძალიან ბევრი რამ – წინაპრები, ნათესაური კავშირები, მეგობრობა, პროფესია (იგი ენათმეცნიერია, კავკასიურ ენათა სპეციალისტი) – აკავშირებს აფხაზეთთან და აფხაზებთან და სწორედ ამ კავშირზე გვესაუბრა გულისტკივილით.

● ქეთევან ლომთათიე მის მიერ აღზრდილ ქართველ და აფხაზ ენათმეცნიერებთან ერთად

აფხაზეთი ჩემი ცხოვრების განუყოფელი ნაწილია. მარტო ის რად ღირს, რომ რომიც წელი, უფრო სწორად, რომიცა ზაფხული გავატარე სოხუმში – მეგობრებთან და საიუსცეებთან ერთად. ჩვენი – ჯანაშიების, წინაპრები წარმოშობით სამეგრელოდან იყვნენ. შერე კაპანჭის მამა – სიმონ ჯანაშია (სახელი „სიმონა“ ტრადიციულად გადმოდის ჩვენს ოჯახში. ახლაც გვყავს ოჯახში სიმონ-სიყო ჯანაშია – ჩემი მმსმელი.) დასახლდა აფხაზეთში და ცოლად შეირთო მშვენიერი აფხაზი ქალი, გვარად – ვანია. სამწუხაროდ, თვითონ ძალიან ადრე გარდაიცვალა. ცხოვრობდნენ სოხუმთან ახლოს, სოფელ აძიუბეკში. ის ადგილები იყო ვინმე კიკინის, ნათლობაში აღექვანდრე მარლიანის მფლობელობაში. ეს მარლიანია იმ დროისთვის განაილეული კაცი იყო, აკაცი წერეთლიან ერთად სწავლობდა ქუთაისის გიმნაზიაში. მას მშვენიერი სახლი ჰქონდა აძიუბეკში, სადაც აკაციც ყოფილა სტუმრად. მისი ერთ-ერთი ვაჟიშვილი, რომელიც გადარუნა 1937 წლის რეპრესიას, იყო მამაქმის უახლოესი მეგობარი. შეიძლება ითქვას, მძღნაფიცო. თურმე მამამ, როდესაც ცოლს აძიუბეკში, ასე უბრა დაღას: იცოდ, რომ შე მამ არ მეგვს, აი, ეს არის ჩემი მამ“. მამა მარლიანია, ძია მამა, როგორც მას სიყვარულით ვუძახდით, მართლაც ჩვენი ცხოვრების მშვიდი თანამგებარი იყო. მამას გარდაცვალების შემდეგ, მან საბუნებრივად, დიდ ხანს იცოცხლა და ყველა გასაჭირში მხარში გვედგა, ჩვენ ყოველივეს გვექონდა მა-

სთან და მის ოჯახთან არანეულებრივი ურთიერთობა. სხვათა შორის, ის დიდ ხანს ცხოვრობდა თბილისში. კაპანჭი – ნიყო ჯანაშია, დეკლემოსილი პიროვნება იყო. ის იყო პირველი ქართული სკოლის დამაარსებელი სოხუმში. ამას მას ძალიან უყვარდა ხელს ცნობილი ქართველი მწერლის, შალვა დადიანის და – მარიამ დადიანი-ანაბაძისა, რომელიც იყო „ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების“ სიხუმის ფილიალის თავმჯდომარე. ისიც უნდა ითქვას, რომ იქაური საზოგადოებაც, ვაჭრებიდან დამწველები, ყველა მხარში უდგა ამ დიდ საქმეს. ერთ-ერთმა ვაჭარმა თავისი სახლიც კი დაუთმო მამას სკოლისთვის, სანამ სკოლას შენობას ააშენებდნენ. მამამდე მამა რუსის მთავრობამ სკოლისთვის მიწა ყველაზე ცუდ, ჭაობიან ადგილას გამოირც ბებია ამბობდა, სწორედ იქ დაავადდა ნიყო. იგი 1918 წელს, 45 წლის ასაკში გარდაიცვალა. მამა ნიყო სწავლობდა აფხაზურ ეთნოგრაფიას, ფოლკლორს. მამამდე პრეზამი ხშირად იბეჭდებოდა მისი სტატიები – „ერთი სოფლის ისტორიები“. იგი აღწერდა იმ სოფლების ყოფას, სადაც მას უხლებოდა ცხოვრება. პროქატორული განწყობების გამო კი მას, შეუფის რუსეთის იმპერიის პირობებში, ხშირად უხლებოდა საცხოვრებლის შეცვლა. ბოლოს იგი 1910 წელს ისევ სოხუმში სახლდება და არისც ქართული სკოლის. ამ დროს უღვივებდა ინტერესი აფხაზური

საქართველო
საქართველოს
საქართველო

● სიმონ ჯანაშია ბებიათან, მამისთან და მამიდამევილით ერთად

ენის მიმართ ცნობილი მეცნიერს ნიკო მარს, რომელიც ჩამოის აფხაზეთში და სწორედ ნიკო ჯანაშია იყო აფხაზეთში მისი მასპინძელი. იგი უწყობდა ექსპედიციებს ნიკო მარს: ბიოფი, ორბანიონის რაიონში, ჩვენს სოფელ-აბეჯუბაში. ცნობილი მეცნიერი ორბანიონში იმდროინდელი ხოლმე ჩვენთან სტუმრად დღესაც არის ჩვენს ოჯახში დაცული ვერცხლის სოკოები, რომლებიც ბებიაჩემს მართავდა ნიკო მარმა.

— თუ შემიძლება, ორიოდე სტუმრად გვიამბო, აფხაზეთში გატარებული შეხვედრები მაგეგობისდროინდელი პაპებგვამცხვამებს შესახებ.

— მამაჩემსა — სიმონ ჯანაშიამ, გარდა იმისა, რომ ისტორიულს გარდა ქონდა ენათმეცნიერული განათლებაც, ბრწყინვალედ, სრულყოფილად იცოდა აფხაზეთი ენა, რაც ბებიათ-გებუა ჯანაშიას დამახასიათებელი იყო. ისე, ოჯახში, რა თქმა უნდა, ქართულად საუბრობდნენ. (მამას დედა გურული იყო — მეურვის ქალი, მამა დედას მაკეანეთში, სადაც ბაბუა ქართულის მასწავლებლად იყო განაწილებული). მამას ჰყავდა ორი ძმისა და — არაჩვეულებრივი ელბატონები, რომლებიც აფხაზეთში ცხოვრობდნენ. საერთოდ, ხშირად ჩადიოდათ აბეჯუბაში სტუმრად და ვეუდა ნათესაურ, ახლებილი თუ შორეული, ძალიან კარგად გვექცეოდა, ყოველთვის სასურველი სტუმრები ვყავით ხოლმე.

განსაკუთრებული სიყვარულით მინდა გავიხსენო მამას მამიდამევილის ქმარი — ერასტ არშა. ასეთი სამართლიანი, ციხითმდიობი, საფუძვლიანი ადამიანი ნამდვილად არ შეხვედრია. დღესაც მის შვილებთან, რომლებიც სოხუმში ცხოვრობენ, ურთიერთობა არ გამძვინვვებია.

სთვედ მინდა გავიხსენო მამას ბიძამეული — შოთა (ბაგრატ) ჯანაშია, რომელიც იყო პირველი „აფხაზურ-ქართული ლექსიკონის“ ავტორი. მას დიდი დავალი მიუძღვის აფხაზეთი ენის შესწავლის საქმეში. მის ბაგრატმა არაჩვეულებრივად იცოდა ქართული, მეგრული, აფხაზური, რუსული ენები, იმდენად კარგად იცოდა ეს ენები, რომ ბატონი არწილად ჩიქობავა, რომელსაც რომელიმე სიტყვის ეტიმოლოგიის დეტალური დახვეწა ხოლმე, ასე ამბობდა: — ბაგრატს ქუთხეთო, ვეულებზე კარგად მან იცისო. მართლაც, ბაგრატ ჯანაშიას შუი ეხლში რამდენიმე სიტყვისთვის შემოეყოლი მთელი აფხაზეთი, რომ სახლები დაეპოეპოეპინა ეს სიტყვები და ვეულები და ვეულები, სადაც არ უნდა მისულიყო, სასურველი სტუმარი იყო.

ჩვენს ოჯახს დიდი ურთიერთობები ჰქონდა პაპას — ნიკო ჯანაშიას მეურობისთანაც, კარგად ვიცნობს. ეს იყო აფხაზი მეწარმე და სამხრეთი მოღვაწე — დიმიტრი გულისა, ასევე ანდრეი ჭოჭუა. დიმიტრი გულია და პაპა ერთად სწავლობდნენ გორის საისტრატო სემინარიაში. მასხეო, სანამ ბებიას შეეძლო სოხუმში ჩასვლა და ბატონი დიმიტრიც კარგად იყო, აუცილებლად მოგვიხსენებოდა ხოლმე, რადგან იგი დიდ პატივს სცემდა თავისი სიერის მეურობის მეუღლეს. მამა აფხაზური სახელმძღვანელების შეგებაშიც ეხმარებოდა დიმიტრი გულიას. იყო აგრეთვე დიმიტრი გულიას მიერ აფხაზურად თარგმნილი „ვეფხისტყაოსნის“ რუსულტარი.

ანდრეი ჭოჭუას ოჯახთანაც ხშირი მამისეულა გვექონდა. მისი სიმე იყო ცნობილი აფხაზი ენათმეცნიერი, დოქტორი — სუხუტ ბლაგას (ქალბატონი ქვეყანა ლომთათბის მონაწილე, რომელიც დიდი დავალი დღესაც პაპას. მან ნიკო ჯანაშიას, მამიდელ პრესში — „იყურონიშ“... „Христианский Восток“-ში გაბნეული წერილები ერთად შეკრიბა და გამოსცა მშვენიერი წიგნი, სათაურიც

„Страницы из летописи дружбы“, რომელიც ეძღვნება ქართველთა და რუსულ-აფხაზურ კულტურულ და ლიტერატურულ ურთიერთობებს.

ემგებრობდით ბაგრატ შენკუბას ოჯახთანაც, კარგად მასხეოს, როესაც მან თბილისში ენათმეცნიერული საკითხებზე დაიცა დისერტაცია, სახელს სადალი გუგუშაოიყო.

— ჩვენთვის ცნობილია, რომ აფხაზ ენათმეცნიერთა უდიდესი ნაწილი თბილისში გაიზარდა.

— მართალია ბიძანდებით. ჯერ კიდევ 1924 წელს ივანე ჯავახიშვილის ინიციატივით თბილისის უნივერსიტეტში მისივე „აფხაზური ენის“ კურსის წაითხა. ორი წლის მანძილზე კურსი მასვე და დიმიტრი გულიას. შემდეგ აკუი მანძილს და ვიოიერ ახლებელანის წარდგინებით, ეს კურსი ჩააბარა მამას. მას იმ დროისთვის უკვე ქონდა დავალი საეციალური ენათმეცნიერული მომზადება და როგორც უკვე ვთქვი, პრაქტიკულადაც უფლობდა აფხაზურ ენას. სიმონ ჯანაშია აფხაზური ენის კურსის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში კითხულობდა 1937 წლამდე, ვიდრე მისი ასპირანტა ქვეყანა ლომთათბიშმ არ ჩაიბარა ეს კურსი. ახალი გზაკა არა მხოლოდ აფხაზური, არამედ საერთოდ, კავკასიური ენების შესწავლის საქმეში დაიწყო მამის, რომელსაც არწილად ჩიქობავას მიერ დაარსდა „კავკასიურ ენათა განყოფილება“ ჯერ უნივერსიტეტში, შემდეგ იმ ახეთვე განყოფილება გაიხსნა ენის ინსტიტუტში. ერთი სიტყვით, ცალკე უნივერსიტეტის კავკასიურ ენათა კათედრა, ცალკე ენათმეცნიერების ინსტიტუტის კავკასიურ ენათა განყოფილება, ცალკე ისტორიკის ინსტიტუტი, შემოდგმა თქვენს, ანაზღაურდნ 90 პროცენტის აფხაზური კატეგორია. თუკი ენებზე კარგად სპეციალისტია, არა მხოლოდ აფხაზეთში, არამედ თბილისში შეიძლება თქვენს, მიოეს ჩრდილოეთ კავკასიაში, ვეუდა მომზადებულა ჩვენთან, თბილისში.

სრულიად განსაკუთრებული დავალი მიუძღვის აფხაზეთის ქვეყანა ლომთათბიშმ, რომ იტყვიან „ჩაუკა“ ხოლომდე აფხაზური ენის შესწავლის, არ დაუტოვებდა არ ურთიესი სტრუქტურის და ისტორიკის მიზნე ენის არც ერთი საკითხი შეუსწავლიდა. მისი აღზრდილია აფხაზ ენათმეცნიერთა მთელი კატეგორია, რომელიც ერთი ვთქვა: ალიდა ჭკალუა-ჩაიხილი აფხაზი დოქტორი, ლილი ხაგვა, ნელი ვარაძა, ტარას ხაზაბლი, სუხუტ ბლაგას, დები — სარია და ვალია ამბეცხი, ზაურ აიბმა, შოთა არსიოსა.

— რა განსწავლით აქვთ აფხაზეთს ქართველებსადმი?

— როესაც 2002 წელს სოხუმში ვყავი, რა თქმა უნდა, ენაზე ისინი, ენაზე სარია, რომელიც ვადაძეობდა, ვიტყვით და ვიტყვით. — რა გვიქნეს, რა დავგეგმავთო-გაუგეზობილი ირიცე, ტელევიზორ დამარტაკა ლდა ჭკალუა (ნაოპრაცები იყო და ამბით ვერ მოვიდა სანახავად) და მისთან: თქვენზე უფრო ახლებული, თქვენზე უფრო საყვარელი ჩვენ არავან არა გვაყავი. სოხუმში მამინდელი სტუმრობამ იმ მიმეშ მოაგვიძლიებდა დეტაკა ჩემზე, რადგან გაუბნელებულია იტყვითო. ვაგლბო სიცოცხლე ვერ კიდევ იტყვითო: კვამლი ამოდის და ხაზლი ასე თუ ისე, ცხოვრობს, მავრამ რომ უახლებლები ჩააძირეს, სამხედლო სანახავია თუკალუბნობრული, ვადა-შეყარია ოსმანები, თითონი სოხუმშიც ვეუდა ძირითადი დონესტუმრებდა მწერობიდან არის გამოსული. სამხედლო სანახავია იყო!

— იტყვიან პაპის, რა მომზადდა აქვს ჩვენს ურთიერთობებს?

— იმედი მქვით, რომ ვეუდაფერი შემედილიანად მოგვარდება. ახლებიც, ურბული ხაზბი, თავისუფლებად უკავშირდება ერთმანეთს. ვეიკი ბებრი იტყვითს განწყობია, რომ ჩვენ იმდენად ბებრი საერთო ვეიკეს — თესებდა, ხასათი, ცხოვრების წესი, ყოყა, თან იმდენი ნათესაური კავშირია, რომ ამ ვეუდაფერის საბოლოოდ გასწევება არაფრით არ შეიძლება!

რაც შეეხება „ვიცლებებს“, ვინც ხელს უშლის ამ ვეუდაფერს, გუდაზბილად უნდა ითქვას, რომ ხელის შემშლელი ხაზბი აქაც არის და იქაც. ღრმისმა ვეუდაფერს და წესითა ხაზბის მათხებრის ერთმანეთთან ურთიერთობა. იმედი მქვით, რომ ეს ნამდვილად ასე იტყვითა, რადგან ვეუდაფერი, რაც არ არის ნორმამი ჩატეული და ბუნებრივია, ის ვერ იტყვია ხანგრძლივად. დღეს ჩვენსა და აფხაზეთს შორის არსებული მეგობრებობა ეს ნამდვილად არ არის ბუნებრივია, უნდა ადღეს ეს ურთიერთობები, რომელმაც საუკუნეებს გაუძლია.

ესაუბრა ლელა მარბიანი

ვიკოლაღმინდა ღმრთისმშობელი და მშობელი მისი იოაკიმე და ანა

მუსიკა

როკ-მუსიკის პრობლემა სერიოზული პრობლემაა სულიერი თვალსაზრისით, - მშობლები არ უნდა დაკმაყოფილდნენ იმით, რომ თითონ მათ თავს არ ატყუებთ ეს აუტანელი გრუნჯი. თუ ბავშვს უყვარს „როკი“, მისი აგრძელება ძალიან ძნელი ხდება - უფრო საფიქრებელია. იგი, უჩალოდ, ყურთასცავებს შეიძინს და ისე მოუსმინს ამ მუსიკას. ამ შემთხვევაში მშობლებმა თითონ უნდა მოისმინონ, ჩასწვდნენ, გააფრთხილონ შეიძლება, რომ არ უსმინონ ამ მოძღვრებებს, რომლებიც აშკარად დემონურ და მკრეხულურ სიტყვებს, სახელებსა და სახელწოდებებს იყენებენ. საჭიროა, მშობლებმა გამოიყენონ ცალკეული მუსიკალური ნაწარმოებები, რომლებსაც უფრო დადებითი შეფასება შეიძლება მიეცეს და სცადონ, როგორმე გააფრთხილონ თავიანთი შვილები მუსიკალური თვალსაწიერი. უნდა შევცვალოთ, ბავშვებს ვასწავლით მუსიკის მოსმენა ამ სიტყვებისა და ატმოსფეროს განხილვებით, რომელსაც იგი ადამიანის მხანაც სამყაროში ქმნის (კიდევ ერთი უპირატესობაა რეაგნზე გამართული წვეულებებისა „დისკოთეკების“ შუადღისით არის ის, რომ უფრო მეტი შესაძლებლობაა მუსიკის

შერევისა. არტების მუსიკა, რომელიც - ღიად, ანდა დეკორატიულად ჩააგონებს ძალადობას, თითქმისუკლებს, გაკუნძობს). როგორც წესი, პოპ-მუსიკისადმი ღრულვდა ბუნებრივი გადაუღებელი ხოლმე - რაც ნაკლებს ელემენტარულ მასსე, მით უფრო სწრაფად დაავიწყდებათ იგი. გაცილებით საზიფთია, თუ ბავშვს არა აქვს საშუალება პირდაპირ გამოხატოს თავისი გემოვნება და მუსიკის ძალად, დაფარავად უსმინს. ზოგიერთი ბავშვი ვერ ბედავს მიძღვროს წინაშე ადიაროს, რომ უყვარს პოპ-მუსიკა. ჩვენ არ უნდა მოვხანითონ ტყუილს პროპოცირებას საკუთარი „ხეცკითლი აღმუფითობი“; ჩვენ მზად უნდა ვიყოთ იმისთვის, რომ ღიად განვიხილოთ ყველა პრობლემა, რაც მზარდს ადლებს.

ბარღამავალი ასაკი

თუ ასაკის მომატებასთან ერთად ბავშვებს უკვე აქვთ ეკლესიური ცხოვრებისა და ქრისტიანული რეგის დადებითი გამოცდილება, ეს უკვე საკმარისია იმისათვის, რომ ისინი გახდნენ ზრდასრული მართლმადიდებელი ადამიანები. უმეტეს შემთხვევაში, თვით მათი ცხოვრების მიმდინარეობამ ამ გარდამტეხ წლებში იმ მაგალითობთან ერთად, რომელსაც ისინი რეგის ხედავენ, შეიძლება ისინი დაეცვას იმისგან, რომ მომავალში ქრისტიანული ცხოვრების წესზე უარის თქმის სურვილი გაუჩნდეთ. იმ პრობლემათაგან მრავალი, რაზეც ჩვენ ვისაუბრებთ, არ აღწევს კონტრეულ ზღვარს იმ რეგისში, სადაც კეთილი საფუძველი ადრეული ასაკიდან იქნება დადებული.

მზარდი, რომელსაც წამს ქრისტესი, დადის ეკლესიაში, აპირებს შეინარჩუნოს უბიწოება ჯერსწრამდე, - უკვე თავისთავად დიდ იშვიათობას წარმოადგენს თანატოლებს შორის. უნდა გვესმოდეს, თუნდაც მხოლოდ ეს რამდენად ბევრს მოითხოვს ადამიანისგან, რომელიც ცხოვრობს იმ ადამიანების გვერდით, ვინც ღიბერალურ ვიყურება და სულიერ შინაგნებს ადიარებს, ვითარცა თავისთავად ცხადსა და უკუკვლს. მომავალ, მზარდებმა შეინარჩუნონ სახარებისესული იფავლება, ამავე დროს ჰქონდეთ ნორმალური ურთიერთობა ადამიანებთან, რომლებიც აშკარად თუ არაპირდაპირ ეწინააღმდეგებიან სახარებას. ბავშვობაში მიძღვრილი სარწმუნოება ახლა თანდათანობით მათ საკუთარ რწმუნად უნდა იქცეს. და ეს პროცესი ყოველთვის დაუბრუნებლად არ მიმდინარეობს. სწორედ ამ დროს სჭირდებათ მათ ჩვენგან გაგება, ყურადღება, სიყვარული და ღიკვა.

ჩვილი

სიკიცხლის პირველ თვეებში ჩვილი მთლიანად დედაზეა დამოკიდებული, მაგრამ სულ თავიდანვე მნიშვნელოვან როლს თამაშობს აგრეთვე, მამის სიყვარული და აღზრდა. ამის სასიკცხლო აუცილებლობა ფსიქოლოგიურად გასაგებია, მაგრამ ეს ასევე აუცილებელია სულიერი თვალსაზრისითაც, თანამედროვეობის ერთ-ერთი ტრავმა იმბო მდგომარეობა, რომ ძალზე ბევრი ბავშვისათვის მამის სხე არ ნეგატიურია, ანდა საკითხოდ არ არსებობს, და ეს წარმოადგენს სამშობრებს მათი ურთიერთობისათვის ღმრთისან, ზეციურ მამასთან. მამებმა უნდა დაატანონ თავს ძალია და გამოიყენონ დრო შეიძლება ურთიერთობისათვის.

რეღვსაც ბავშვი ვერის ის ხმაურისა, არ გვაძინებს, ან არ გვაძლებს საშუალებას ღიტურგავს ბოლომდე დავესწროთ, უნდა გვახსოვდეს, რომ იგი ღმრთის ქმნილებაა, რომ ბავშვი ღმრთის წყალობა და ამაზე ფიქრით დავცდებით ჩვენი ვადინანება.

პირველი სამი წელი სასიკცხლოდ მნიშვნელოვანია ჩვილის ზრდისათვის - ფიზიკური, ინტელექტუალური (მეტლური) და სულიერი ზრდისათვის. სწორედ ამ დროს ყალიბდება ხასიათი და შეიძლება შრობის შრომა მეტად დამძლეული და დათბებელი იყოს, მაგრამ ეს ძალისხმევა არ არის ამაი.

„ჩვენებოლები“

ის დღეები მართლაც უბედურესი იყო სრულიად საქართველოსთვის. დედა-სამშობლომ დროებით დაიბრუნა შერდიდან ძალით მოგლეკილი და ცხრა შიასა და ზუგას იქით გადახვეწილი შვილები. ვეუღას საითიადო მთაულერსა, გულში ჩაიყრა, ცრემლი მოსწმინდა. შემდეგ თავისი დარღვისა და ტყველის შესახებ უამბო, მათი მინატრებით გამოწყვეულა.

თავიანთი საფორალი კი ცვეკითა და სიმღერით გამოთქვას სხვადასხვა ქვეყნიდან ჩამოსულმა ჩვენებოლებმა.

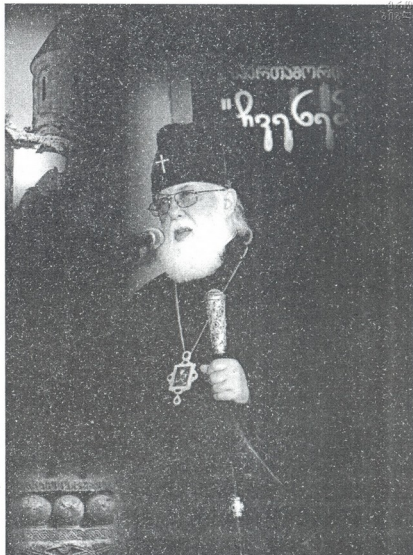
თქვინი ნებათაითი ჩამოთვლილი ჩვენს სტუმრებს: ანსამლი „მაკაბელა“ თურქეთიდან, „იბერისი“ გერმანიიდან, „ირინილა“ საფრანგეთიდან, ბაიარ შპისინი (გუნდარიძე) თურქეთიდან, „კაფილალი“ თურქეთიდან, „იბერია“ უკრაინიდან, „ლაკაია“ რუსეთიდან, კრამილ მოსკოვიდან.

გადამთიელსაც კი აუჭრობლებდა გულს ფერიდნელი ქართველების ნამღერში გაცხადებული უზარმაზარი ტყვილი „ჩემი სისხლია სამშობლო“ რომ ერქვა სახელად. თუმცა კუნესა უფრო ეთქმის, ვიდრე სიმღერა.

– „ბავშვებს სიმარშიც რომ ენახათ, არ დაიჯერებდნენ, საქართველოს თუ ნახავდნენ!“ – გვითხრა ანსამლი „ინგოლის“ ფონდის პრეზიდენტმა შპამედ ნური თაიარამ (მამია დუმბაძე).

ფესტივალის განსამე ვკის ბარში დრომ ითიქის რამდენიმე საუკუნით გადავიყაროლა უკან და წარსულის ლანდებს გარემოცვამ ადამიანდით. ქართული მრავალსმანი გალობის ფონზე ბევლი საქართველო ვიხილეთ. ზარიით მოგუგუნე სიმღერებით, ხანგალით ადუხილი ცეკვებით, ცანე მშვიდობის მტრებებით. ექოდ უსმინესისა და უნეტარესის დია II-ის სიტყვები მისოვა:

– „ჩვენში და თქვენში არის სისხლი დავით ადამუნულისა, თამარ მეფისა, რუსთაველისა. საქართველო იყო, არის და იქნება ძლიერი. მტერს ბეგრჯერ უნდოდა მისი ხერხემალი გადატყუა, მაგრამ ვერ შე-

სილი. იმიტომ, რომ საქართველოს კალია ვიწოდებოდა ღვთისმშობელმა გადაფარა. ჩემი ძვირფასი შვილებო, იმართე ორსა სოფელსა შინა! დალიცკილი იყის ჩვენი სამშობლო! საქართველო უნდა იყოს ბედნიერი, თითოეულმა უნდა იფიქროს რა გაუკეთოს თავის ქვეყანას!“

იმ დღეებში ერთ მუშტად შეიყრა მთელი ერი. მოგვეცა კვლავ იმედი, რომ ღვთისმშობლის ძალით შევიწარმუნებთ თვისიფიფიფიფიფიფი საქართველოში თუ მის ფარგლებს გარეთ.

– საქართველომ უნდა იარსებოს არა მხოლოდ როგორც, ტერიტორიამ, არამედ როგორც კულტურამ, რადგან ქნი გიული ალასნიას თქმით – „სწორედ კულტურა იყო ჩვენი მთავარი იარაღი, რომლის წყალობითაც ვერ ახერხებდა მტერი ჩვენს დაპყრობას.“

საქართველოსთვის დავიანთი სიფარულის ცეცხლს, ვივლ წულს. ამ დროს! არ მიცემთ განულებს საშუალებას! ერთ დიდ ცეცხლად შევაგროვებთ სიფარულის ნაკერწინლებს, რომლებიც არ შეიძლება რომ ვივლდ კაცში არ ბოლავეს და გაუთობობი ჩვენს ქვეყანას გაცეხულ გულს!“

თინათინ ბაზიაშვილი

● „იბერია“

● ინგოლის ხალხური ცეკვის ანსამბლი

● „ირინილა“

საიური ქალბატონი ვაგიციანი. პეროვანი, თუმცა ფიქრებისაგან დამბნულია; მიმტვეველი, სიძულვილის წინააღმდეგ სიყვარულის ფარმალოდ ასხმული. ზვერვარი გამოტყუეს და დაუნდობლად, დაბნალეს გულს შეიდი ტყეა, მტარამ სასასულედ სიბოხსა და საკეთის არიგებს, თანაც არა ვაღბს, ნაზღვილს...

ათი წელია ელისო წიკლაური ნოთორიტი ცხოვრობს და ქართულ საქმეს ემსახურება. ამერიკაში რამდენიმე თეთი წელი, მტარამ თვეები წლებში გადახარდა, რაგან მზღდა, რომ ხელის ამბარს დარჩენილ ეჭვარ ქართველებს სტორიზაციით, ბეჭის თუ ვერ გააკეთებდა, გაყარულ გულში მარცხა უფროდდა. ამიტომ უარი თქვა საკეთიარო ცხოვრებას მრეწარაზე (რასაც ზვერი უარყოფდა კიდევ) და სრულიად უცნაო ამბობაზე მზე ფიქრით გულანთებულმა, ბრუნ ერთი განცხადებაც რომ დაიწერა, უცხო ქვეყანაში კანონდგან ამისიტიმ დაიწყო სირბილი, რათა მართალი კულტურის ცენტრი დაეარსებინა, რომელიც ერთგვარი ნაესაყველი გახდებოდა ოცენისდაღმა გადასყვრილი ქართველბათვის...

ადამიანი თუ მიონდომებს შეუძლებლად შეიძლება და შეიძლება კიდევ. დიდი ბუნდამდობის შერწყმვა დაფარება არაქმე რეული სურთაშობისი კორპორაცია „მბრანი“, რომლის სახელიაღ მრავალი საინტერესო დონისობა, პრეზენტაციის, გამოყენების, კონცერტის, შერევისა, საქველმოქმედო თუ პოლიტიკური აქტის ნატიარა.

ქართველი კულტურის ცენტრი უკრაინაში, უსახსრობის გამო, ქნი დღისობის ბინაშია განთავსებული. დიდადნი მუჯაბელები არ წლებსა მომუშაველებს ნაჯილ, ყველა თაყინი პრინციპით მიდის მისთან და სანდხანს შეუძლებულს კი იბიოვენ მშვენიერი დაბასდისისგან, და მარცხ, უფრო მეტად სულს მოსაქმეობად და ვინმე მოხსენებლად მიიან მისთან.

- ეს ადამიანები თქვამს უკრაინაში დასახლებულნი იყვნენ, რათა გაქვითებინათ უსახსრობის სახელი. უკრაინაში, შიში საკეთილ ნებნობის ტრეფიას, მტარამ თუ სხვაგვარად შეუძლებელი, დახასიათეს, რომ ისინი სწორად საყვარელად ადამიანებს ვერძნეს საკეთილ კეთილდობისათვის. - მითხრა ელისოვლის ქალბატონმა, რომელიც საკეთილ ნებნობის და ტკურობის დაფარვა, არა სხვების გვირგვინისთვის მიუცლა თუმცა ამას შეუძლებელია ქნი დღისობის ლეკობის სტრატეგიის უკრაინაში:

„ადრე, როცა ძალიან მტარამ, მიხილდით, ეიმის ბაშეფიით ხელში, ავტორიტეტზე, ან ხელში მტარად მოხვდით, გულში ჩაგვსია და ამ ხელში იქით დარჩენილთაგან ჩემი ტკურობები

სიყვარული

და დანარჩენი სასურთი. არ ვციც ვაგონებდი, არ ვციც, ჩემი ტკურობები ვუღებებდნენ, მხოლოდ სხვათა ტკურობები ვგრძობობ. მერე თავად დღემდე სხვათა ვუღებობ ჩვევით. აბლ ვგვევარ ასე ხელგამოღობ ვეცდის ბაღში ვიყავი. ეტყობა, სხვათა ტკურობები საკეთიარის მთავრობისა... - სიცილებელ ცოტა ხნით ვკავებოდა, რომელიც საკეთილ უნდა გადავიხარო. ჩემი კი ხშირად ელბოთ უნდობლი მთავრობი ამ ქვეყანაში ვალები ჩვენს შუალედში ვადაბის. ისინი თავისი შუალედს ვაბსტყვენ და ასე მამულებს ითაყინებ გადავიხილი ვალებით.

ხშირად გამოვირა, ამ ცხოვრების რაიმე წიკლადი ის შეგრძობა. არ დაეცურა, არავის არავინი შეგრძობა ვაგონებო. ხაბის ნამდბის ტყვისხის შუალედის მიღებას ცდილობ, თუ ვუძირებელი ვაგვევარს ჩვენი შუალედი, ისე უნდა ვიყოვრობა, ხანი სანდხევი არ გახდეს ჩვენი ცოცხლობა... ქნი ვლბის საკეთიარ შუალედი არ შევსე, მტარამ... - მთვინდად იმბა, ჰვობს თუ არა შუალედი, ვრეუდ ქალის დღისობის კობა ჩაღებული და სწორად ეს არის მისი შიშავანი მამობეგული ინტერბეტი. მტრე - ის მტარობეგული ვრეუდული სელოვის იმბა, - ასე სწამს და აბდობ, ამტარობდა, თავის ბარდარას მოკავებდა მამბის სანდხევი დღეობა ვენდის ცველის, ვრეუ კი ამას საკეთიარებს.

წიკლაური ქნი ელისო ვკრე ვკავებოდას ატარებს. უმეტეს შემთხვევაში

გადახდილი ვადი...

ხედავრის და მოსწილის ურთიარობის უღებეს შეგობობაში ვადახდილბა. აქ არი ამასი ვაიმბობ... ფიქრით წლის ბები შიშობებს ვარტობის ცვე წრებში მოხვედრელო და არ იყის, რაითი დამთავრებლი და ვვერვარა, იყისის აბლბობს რომ არ უნდა მოხილებსათვის, შუალი შიშობე ვეწინდის ჩამოსვლა ხატებს მასწავლებლის მივევარი, რომელიც, მოსვე თქმათ, თურმე სახელებს აბლენდა. მართლაც, შიშობებს წიკლაური ვეღებობ ჩაგვედნეს ხატებს და „სასწავლო-მუშავე“ შეგავიგებს სხვის ექვანტელი იმბით მივედნენ.

ბებუნი ვარბის ირვერ დადიდა ხატებს მასწავლებლის და... იყისი წამოსვლა ადარ უნდა. ვეღებობის ხელ, საკეთიარ თავში ჩაგვეხილი ბებუნი ნელ-ნელა ავასარება, ცოტა ხანში კი აველა ველისაღებს და საღებლის უფიქრად სრულიად უცხო ადამიანს, რომელიც მალე აველაზე აბლბობდა ვახე მისთვის, ვერაღებობი უნდობდა. ითეს ველებსა და მუდამ ვრეირეული რჩევას აბლბობდა. ბებუნი თითქმის და ტკუარი ჩამოსხვის შიშობდის, დომბლი დაბარბობ, ქუნის მასწავლებლის ჩამოსვლა და ხატებათ ვრეად მუსეოთაც დაბარბობდა. აბლა ვეღებობი წლის არს და მხარედ ემბობებს საკეთიარ ჰეღებობ, რომელიც უკრაინაში დღეობის ხატებას საკეთიარ აბლბობდა.

ავიღობს ჩველარი აბრე ვერე კი თვრებებს მისი ცხოვრების რაიმეგვარად და თუ შეუძლებელი და სხვ სხვა მართილებით წარსამტეობდა. თაყინული მტარვარი აბრე, დროის და ნაწილს სახლში ატარებდა და ხატებას. შეგობობის ვრეაღებს და საკეთიარული არ აველა, ვარს სახტეობის ავასარების ცხოვრების მისი ბინა ვრეირეობი ინტელექტუალური ხატობა იყო, რომელიც ამას წინადადებს საბურისის და სასიბოთის ნაგებობს ჩვენი ვერვლის მხატვრების ქენის ენარა ტრეფილებს... არ მთვინდად ვეღებობ, ნახტობით დამწებებელი ბინა ვკვნი და მისი ირთი უმწებობებს სახანდობელი - ვლბის და თანა წიკლაურებს ეღობი - შულის ნკურბისაღებს ხელეციანი, ვრამბოცი,

მოქმედებს და ფერწერა, თან კი უნდობის დამე გადავიფიქრალი ხელეციანის კუმბარბობა ტრეფილი და, რა თქმა უნდა, წიკლაურების საღობზე შეგავიგებელი ტრეფილებს, უფრო სწორად, სტეპის რეო არა მთავრობის, მამბობის, შერევის მხატვრული, მუსეოციანის ლაა ვეღებობ, რათა კარბობებს აბლბობ ვერვარი, ვრეო რეობის, რეობი მამბობელო, ლეგონარე შერევადა, მინდა მხატვრულ და მათვლია ვრეობისთვის, ქუთი ვეღებობს, ზურა ნეგარბა, მტარამ მასწავლებლა...

მტარამ ეს თუ წლებს წინათ, იმვე წლებში ნელ-ნელა თან წიკლა ვერვარი აბლბობობობის სასწავლებელს თანდათანობს ქნი ელისოს ცხოვრება და მუშაქმეობას სახმობის საკეთიარული ვადაღობა და დამოქმედა.

- სახმობლი მხოლოდ ვერვარეული ტრეფილია რაღაც, - ამოვიყობს მისი ნაწილებს, - ეს არის საკეთიარობის მასწავლებელი, შექმნილი ქნი, კულტურა, იტარება, ჩვევებს ურთიარობებს, ეს არის ჩვენი წარსული, ანუ არა მთავრობა, ის კრანდობილად ჩვენა მამობელო არის, შუალედი და თავად ჩვენ არაი სახმობელი, უფრობი მკვების შუალედი, რაც უნდა დღეი სიცილ აბლბობ, ვრეაღებს იმბის მამობობობა ჰეღებობ, სახმობის თაყინის ჩანოთი უნდა ვერვარობლებს. რაც ბებეს მივეცი, მთი მეტეს მივეცილებს მივეცა...

დადგამს ვერვარი, და მუშელო ვრეეგობებს სახმობლობის და სწორად დაბე ვრეისის მუშელო მუდამ ამ იმბე აბლბობ რამდენად ვერვარეობებს მამობინა, ბებუნი კი მხოლოდ მისი ლეკობა იყენებს მამობადა...

- საკეთიარული ვაგვქობის ცერტრად უნდა გადავიფიქრობო, - მუშეობის ქალბატონი ელისო, - ვრეობის და მისი დამამობობობელი ხატებს ვერვარი უნდა იყოსის. დარწმუნებელი ვარ, რომ საკეთიარობის შიშობა იმბევი მამობელოვანი რაღაც თამბობის მხოლოდის წინაშე, როგორც ითეს დროზე, ვეღებობარამ მუშეობა...

- და მანაც, იმბევი მართი, ჩვენას მკვებობს როგორ უნდა შეიძინოს ეს უფიქრო? - უნარბმობა ხელეციანი ბატონიოს

მუშელო ქნი ვარს, კი სწორედ ეს არის, რას ვერვარეობებს ვადაღობს ლეკს მხოლოდ უნდა აუბნობი ქალბე, რომე აბლბობ რამდენად მკვებობს ეტყა თავისი კუთხე - სახლი, სადაც წარსამტეობს თაყინობი კულტურის, მამობინა, ტრეფილის, მხოლოდ იმბის საკეთიარობის, საკონცერტო და საინტერეტიორი დანახვების, სახედავლი ხატების ვრეობის, კულტურის დამბობობი უნდა დღე აბლბობდნენ, იმასე პოლტიკოსები მთავრობებს, ვიცილი ქნი კულტურული შიშობისთვის ზოგადსაგებობით ვინაა, სახმობის მშვენიერებას სწორედ მისი მრეაღებობებისაა. ვრეობს სარჩობელი ცხოვრების ხელეციანი, საკეთიარობის უნდა მიხედეს ეს ქალბე დაფინანსების, თუ რამდენი საკეთიარ ვაგვებს ადამიანებს!

მზატარი ცინარა ტმრმლამ

ასე იყო: შევიყვარე სიძულელი და შევიძულე სიყვარული. და ასეც დავაპირე ცხოვრება. დავაპირე კი არა, დავიწყე. და დანაწიხად ჩემი სიძულულისა იქცა ყოველი ახალი დღე. ყოველი ახალი დღე, სარკმლთან მორიგრაფებულ; მძულდა, მძულდა ვველანარი დღე, რომელიც თუნდებოდა; - წემიძან-ჭარიან-შინა... ვველანარი...

მაგრამ მთავარი? მთავარი დამავიწყდა. რატომ... რისთვის... რატომ შევიძულე სიყვარული... რატომ შევიყვარე სიძულელი... მთავარი.

მრცხვნია კიდევ, ისეთი მსწერიბა და ისეთი გაცეითილი... ორი სიტყვით თქმას: ქმარმა მძალაღატა. ან სამით: ქმარმა სზეხე გამცკალა... ან ერთით, სპარულით: სამარტოე...

მე, რომელიც... მე, რომელსაც... არაერთჯერ დამიშოშინებია ქმრის დღატესტან თაგზბაანენული არაერთი მეგობარი, მე, რომელსაც გაწონაპირებულად, ბრძნულად მიძორებია და მიძორებია თითოეული მთავრისთვის, რომ „რა მოხდა, კაცია...“ იკვირ ვველა ასეთია... - გაწინდურად, დგენაშმირად, დავიფეროდე, როგორც მეხვადეკმული ხე.

და შერე, ვერვლანად, როგორც იტყვიან, ფინიქსისებრი აღვდექე სიყვარულისმისძოლულ უცნაურ არსებად ქვეული და გაცეცხლილი მხოლოდ იმისთვის, რომ ოღესმე „ამაიო“, უფრო კი იმის ტრანჯევიანი სინანულის ამბავი გამეცო... რა სასაცილოა, არა?..

ო, რა სამიში ვიყავი, სპარული. საკუთარი თავი ოღნავ მანეცფერებდა, უფრო კი - რაღაცნარი,

სუსხიანი საიმავეთი მავსებდა, რომ აი, - ასეთი ვარ! აი, ასეთი. სა-სამი!

დამდამობით, ძილის წინ „მამაო ჩვენოს“ ადარ ვამობიდი... უფრო სწორად, ჯერ, თავიდან ვამობიდი, როგორ არა. ცრემლით, მიკუმული მუშტებით, და ზედ საქურაის ვაყოლებიდი... „ღმერთო... მამაო ჩენო... დატანჯე, დატანჯე, როგორც მე ვიტანჯები და მიუსხედ ასმაგად... შეახილდე საკუთარი თავი, ღმერთო! არ მისცეს მოსეცება ჩემმა სახებამ... დატანჯე, ღმერთო და ასმაგად მოუხდე... აუფორიაკე სული და არ აღიროს სიმშვიდე, დატანჯე სინანულით და სიყვადლის წინ ბოდადეს, ჩემს სახელს ბოდადეს... ღმერთო... ბოდადეს ჩემს სახელს და შეტახდეს... მიდი, მოი-დი... ასე შეტახდეს და მე არ ვიყო მასთან და მოკვდეს უპატებებელი ჩემგან, ღმერთო... და შეწგან კი... შეწგან... არ ვიცი“...

ჰო, ჯერ ასეთი იყო ხოლმე ჩემს „მამაო ჩვენო“... შერე კი აღარც ვლიცუვლიდი. მიყვადებოდა საწოლზე ნატანჯი, გაბოროტებულ და მთელი არსებით ვერანობიდი მის სხვათთან ყოფნას.

და შურისძიების აბლაბულა, შავად მობრკვევილე, შავად მოცახტახე ერთიანად გამხვევდა თავის მაღღურ ქსელში და... ღროც გადოდა ასე, ვველანარის მურხანალით, და აბა, რა ვიცი, მე ვერ მურხანადა... პირით.

წემამაი სარარულისს უკეთ ვეწობიდი. ცოტათი უფრო უკეთ ვეწობიდი ფიქრის თავს. რაც უფრო კოცისპირულად წვიმდა, რაც უფრო დეკარიფილდობდა ხილმე ქუჩები, რაც უფრო თბილად შეიყუდებოდა ქალაქი შინით, რაც უფრო მოუსაყარი დავერტებოდი გარეთ...

დავილიდი, მუქედ მზინხე ვუბეგმე გაბეჯედი, შურისძიების სურვილით აღუსილი... მივილიდი არსათ... არავისი ვიყავი.

წემამაი ხომ, ძირითადად სპარინარი დღიან: შეეგარებულები, უმღერები და შემოილინი... თუცა შეეგარებულებიც და უმღერებიც ცოტათი ხომ შემოილინიც არიან. ჰოდა, ასე არეულად, შპრინანად მაკაღს შეეგარებული წველით თუ შემოძეგებოდა... გადახვეულ-ჩახვეული... იმ სისეულესა და ნესტში ბედინერების მასხიეებელი, ერთად ქვეული... მტრულად, ო, რა მტრულად გაბეჯედიდა და მძულდა მათი სიყვარული. მძულდა, მძულდა.

ჩინებოც კი რომ დამენახა, ორი ერთად მოღურტრულე, ის მათი ელტრულიც მძულდა და ეკს... შემოილინი მაინც არ ვიყავი, ხალხიც ჯერ რამე მძიინდა და ვერ ვეგადედი, ქვა ამელი ბრპინანად მომეძინა იმ მოფართხალე მოჭკიცეე სიყვარულის დასანგრევაღ.

ო, ღმერთო! რა შორს ვიყავი შეწგან, უფალი... რა ძალიან დამგორიდა, მაგრამ შეწ? შეწ მაინც არ მტოვებდა თორმე.

ღრო გაბილდა ასე... ვერ მტრინდა, პირითი.

გვიან გაბაზუბლის ერთ ვინაველიან საღამოს რაღაცნარად, ძალიან უცხად, თითქმის ქმარმა წამოუწერაო და ტნიანდ თხილი მოსახსნად გამტყვაო, საღვლე, ნილანია ცისცნე გაფართანო და გააწონანარაო... აი, ესე შემოამქრა ის შურისძიების ოცნება, თუ შურისძიებაზე ოცნება... რაც იყო, მიყვად.

დაზარი უშპინოდ. უცხად. სულ უცხად. სიცოცხლემ მზრი დაკარგა და აღარც მომიხდა აწინარი. ვინეწვლაევა.

ჰეეე... ეს მე მეგობრა, ჩემი მოყლე უკეთი, რომ შურისძიება ადარ მანდოდა. სინამდლეში, ვერე არ იყო. და ამახ, მეც... არა, ვერ ეტელებოდი, მაგრამ... მძულდე, უღდისე შურისძიება მომსელოდა აწრად, მაგრამ იმ ნაცტბადედე, ჯერ ვერ შემიქნო.

არადა, ისეთი უბრალო იყო... ისეთი მარტობისთან სამიში. რა იყო და, აი, მე რომ თავს მოვიყვადე, და ის რომ გაიგებდა და დანამავეითი რომ დიჭინეწვლებდა და...

ას უფრო: მე მეს გამაზე სულ სხვანაირად, ძალიან ძველემოსილი იფუძალებით რომ აქვადლელებიდა და ის, ჩვეულებრივი, ღლოგრნში საცორტარი, ხელცოცხიანი, ხელგაფინი... და თუნდც ჩემზე ძალიან აბლაბურდა და დამახი, სულსაილად ჩვეულებრივი გამინდებოდა ჩემთან...

აი, ეს იყო და ქვემოთწერილი იყო თუ რა, - ეს კი იყო. მოკლედ, მივიღარ ვინდობდი სადასამისას ამბინებულ ქუჩებში - მტკიცისენ. ძალიან გაცვიკულია, მაგრამ - ვერა. მივიღარ თავსაყვლით, ვაძაყვული ამ ჩემი წამსწევითი. წინასწარ მოზიჟე, წინასწარ შურისძიებ და ოდნავ ვიძიებ კიდეც. ქალს ვეკუ... არა, ამას, კმაყოფილ და ვიღაც-ვიღაცებს ლამაზ-ლამაზი რაღაც-რაღაცეები შემომავებებს გვერდში ჩაუსოსის... არ მტკიცობა, მიკლედ არავინი მაგ-მნელი.

ამიტოვად განახანებულ მაღანოებში შევლა-ტრიალი. დროს ეწევა. საიმპონებეს ვინახებდებო. მერე ხომ, რაღას ვივინობ, ამიტომ წინასწარ, წინასწარ ვტვებებ და ერთი ღამინი სასურველ მომივლი თვალში... დილია-ღამა მომწაწრო თვლით, და აუკ, ამ გამეფელმა რომ იცოლენ... როგორ თქვა? - სხვათა შორის თვალელებზე ძალიან მივიხდიართ. მშვიდობაში... ჰა-ჰააა...

წამოვიკვი. მივიღარ, მივიღარ რეკლამების შუქებისგან სულ ფერადად აბრწყინებული და მისივ ბნელი ქუჩებით მტკიცისენ. ახლა ნამცხვარმა მომტაცა თვალი. ნამცხვარსა მწევეკმ! შუვეკმ რა, რატომ არ მწევეკმ! მახარა რაჯაც, სიყვლილი მიხარია და გახარებულ გულზე რატომაც არა... კაგეში მწევეკ. ავარით ერთი კრემიან-ნივგამანა... მოკლედ, მე რომ მივივარ, იმინარი და მაღანაზე გაჯახელით ალუბლის წვენივ დაეკვიდე და...

აჰა, მართლა ვეგლა გზა რომისენ კი არ მიდის! ვისი საითი. ჩემი, პირად, დიღობის ხიდის ზემოთ. ზედ მტკიცის პირთან მივიდა. მწელივდა. მდინარის სურნელმა უკვე შორიდან გამაბრუა. საქციელი დაეკვირა. მუხლებში სისუსტე ვიგრძობ. ავერ, როგორ მოვივარება სინდელი... როგორ მხინჯეს შავად. როგორ აწეოს ამასაკ...

აქეთ უკვე ძალიან მწელიდა, მაინც, ქერდულად მიმოვიხედე. კაციშვილი არ ჰგებებოდა. ხული ჩამწედა, - ხელს არავინი მიძლიდა. ნელა, ერთხელად დავეკუე ნაწინისენ. რაღაც ჩირვების წამოვევდა. სახეზე ტრიაფის სველი ტრეტი გამოვიყო. ფეხებქმ მინა რბილად დამიკვრდა და ისევ, ისევ გამაბრუა მდინარის თვალში სურნელის ახალმა ტალამ, ხელ-ფეხში ძალა გამომიკვლია. ერთიანად მოვიეთიეთ. არადა, იმდენი ვაფთოფუთის მუმეღმ... იმდენი ზარ-ზეობის მუმეღმ იხტობაის ვატყვა იქნებოდა? აჰ, არა. არა... როგორ შევიღებოდა.

იქვე, წყალთან ახლ სილას, მინდობლ ღოღზე ჩამოვეკვი და თვალთ გამომტვრდა... მშვიდი, თანაბარი წვეთი ოდნავი შრიალით ერთის მღორე ტალღებს.

„რომ ვერ მაპოვონ?!“ ჩავეკვი ამ ეკვს, რაც ძალი და ღონე მქონდა, რომ ვერ მაპოვონ?! მაშინ... მაშინ რაღა გამოვა. ის არხებიანდ გააგრძელებს ცხოვრებას... მე კი... - აჰ, არა, არა. უკვე ძალიან გვიანია. რომც ვერ მაპოვონ, რომც ვერ მაპოვონ... მაინც.

რაღაც მაცდურმა ნებამ ერთიანად ამიტანა. სველი თმა გაღავეწი და წამოვიდექი. აი... აქეთ... აქეთ... ფეხსაცმლის წვერი ოდნავ მომიცემოძე, თხელ წველში ვაგაბრუა-გამოვიტარე. ერთი ნაბიჯიც და ერთხელად დამამბებულ ფეხსაცმელში წყალი უსამოდ აჭვაპუნდა... ასე იქნება, სი. მერე... მუხლამდე. ფეხები ქვეზეც იცოვრებს... მერე, ზემოთ... ზემოთ, მამოდ, ცვაოდ შემომამტანსის წყალი ტანისაძის და ფეხებქმ საერდენს გამოძვლის... - თავს იხსობ? - მომესმა უკნიდან ბავშვური ხმა.

ერთბამად არ შემოუტრიალებულავარ. აღვხებულე, ნერვებად-ქველად სხეულში თბილ ფრანტელად დამიარა თვალბმა შუვამ. ჯერ ცას აუხედა, ჩამუკებულ, არეულ ღრუბლებს... ფეხებზე ცრეულ მომამედა. ძალიან შეშეკოდა თავი... იმ ვიდაცის თვალთი და-ნახული... წასრებული... ამ დღეში მოვიყო. მოვივარადი და იქვე, ჩემბად ზოთიოდ ნაბიჯზე პატარა, სუსტი სხეული ვაგაბრევი, მდინარისა და დატბორილი ჭალების ღანდითი იტყურებას მუთხებული. - კაცმა დეხონ! აქნე თავი... მარტში. - თქვა რაღაცნარი, ბავშვური სავაჭრით და უპარალოვით. - ხმას არ ვიღებ. ვგრანობდი მხოლოდ, რომ თითებში სისხლი

ამიძობრავდა, სველი თმა კი უსამოდ მუნებებოდა კისრზე. მარტში
- ვერ გეტყვანა, იქამდე შუამდე და დატბორილა მერე იმწე...
სარტეც მანქანასათი... მორეგია ვეკ... უ... შუამი...
საფუთქლებთან რაღაც ცვაოდ მოპირბა...
- მერე, მუთხობამ გაცურა მარა, მტვრით იყო უკვე დავალი ქონდა პირბათი. ვიგებარა მერე სულ... მტკიცისათი...
ნელა დაეახლებიდა. ბიჭი იყო. პატარა, გალუული, 9-10 წლის...
- შენ დიანახ? - ვითხვებ რიოდ...
- კი, სუვევლად დვეინახეთ. ბენზივალორიდანაც ჩამევიდენ, ძან ცოლი იყო...

მის გვერდით, სველ ქაზეზ ჩავეკვი. ბიჭიც ჩამოვეკი. ცოტა ხანს ჩუმად ვისხებილი. მერე მეთხა: - თავს იხროდა? - სი... - ღვეინახე რო ჩადიოდ წუნან და გამოვიდევენი. ისე, ტყვილა... - ტყვილა... რა გქვია?... - ალიცი. - როგორ ვერ დავინახე... - ვერ დამინახავდი. სიმწელივა გარაკებში და რაფერ დამინახავლი... - გარაკებში რა გინდოდა... - იქნე ვაითვებ მე. - სი... - ვითქი, თითქოს ეს ძალიან ბუნებრივი რამ იყო. - თავს რაზე იხროდი, მოვიყვტა ვინმე?... - არა, არა - ვაევაქნით თავი. - აჰა, ვალეშში ჩავარდი? - არა...

მევივრდა. ბავშვი მე ქანდო. - აჰა, სახლ-კარი არ გაქ? დვევეკი? თუ რა... - მაქეს, მაქეს სახლი. გულზე ჩამოვდა. მერე ალიცი თქვა: - გარაკის კარში ვიჯექი, რო ჩვიარე... ჯინახე არ ვტრიალი. მუთხობამ მექმა წუხილებით და წამართვა ბოლო თოთიცი, რაც მქონდა. არ ვტრიალივ მაინც, ვინახე. - მუთხობა... რომ გაცურა? კაცი რო უნდა გადავინჩანა? - სი, - ბრანახანდ თქვა ბიჭმა. - შენი ვინაა?... - არავინ. გარაკების ვაროულია. დამებს მათევევებს იქნე, მარა... მართებებს რასაც მამევევს. მარტყამს წიღობებს... - სად გაქვდევენ... - ეკლესიასთან... იქნე ვეგავარ ხოლმე და ვიხეკვიბა დანმარე ბას... ხან ცოლი, კაცია ერთი, მაღანაში... გოღრბი... და ექსმარები იმას ხოლმე. ვადმოსხილი თუა ვყოფი... ან რაცხა... - დედა გვაქვს? - ვითხვებ ვაგრძედავად. - დედა მომიცემა მე. სამი წელია უკვე. - მამა? - მამა სულ ადრე მოკლეს. ომში. - ბიჭი წელში ვაიძაროა და პაწია ეკვივ გაისროლა მდინარისენ.

- დამა არ მაქვს, - მამასხვა წინასწარი. ცოტა ხანს ვყოვენი. - ძილისენ ღოღვლობ ხოლმე? - ვითხვებ მერე რატომდაც. - პირვეარს ეწივრე. დღდრეშმა დამჩავია. - სი... - შენ გვაქვს შვილი? - არა... - ქმარი? - ქმარი, ქმარმა მიამტოვა. - იმში ვაივდა? - არა... სხვა ქალთან. სხვა ქალთან წავიდა და წამით სურტეცა მუტყარა მისი ბავშვური კომქტრების მოღიდინში. - დამა... - თქვა ალიცი და ექმტი კიდეც ისროლა წველისენ... - არა, არა. ვერ არ თქვა... წველად. ვაეწევიდა... მასიც ვისხებილი სველ ქვიშაზე... ვუხსავითო-ბლი. - დღდრეშმა მუტყმობდა, ქრისტინაი ადამინისგან თავის მოკვლა ცოდვაა...

- პო... პო...
- დახმობ კილო თავს?
- არა...
- ახლა სა წახვალ?...
- რა ვიცი. სახლში.
- კაია სახლი.
ვეუშო რაღაც მომბეჭინა.

- შენ. შენ სად წახვალ, შეილო... - გვითხე სულ სხვანაირად. ახლად მიხვდი, იმ წესდანიდნად ამბავმა როგორ უცნაურად დაგვაახლოვა და გაგვაცრიალა.

- მე ცოტახანს ვიჯდები კილო. მუროთხა სანამ დეიძინებს, თორე კილო მცემს. მთერალია ძანა... შენ... თქვენ...
წემაძი მძატე. ურთიანი, თანაბარი სისხველე გვერტეა გარს. სიბნელეში უცნაური ბრწინებით სერავდა პარს მსხვილი წვეთები. მძინარე თაფი ამრიოდა. მოედინებოდა იქვე, სულ ახლოს და წემაძი ნავთს უთავო მძორე თანაბარ სუნითქას ატანდა... მოიგრავენებოდა მძინარე, სამშორად მრავლისმოძურე... მრავლისმინახველი, და ნაპირთან კი, პატარა კუნჭებს და სველ-სველ ტრეტებს უწყნინდა, მაცურუნად ელავიციებოდა თხლი კუკლები...

- ბები იჯდა ქაჩხე და აწეობდა. თითქოს ადარე ვახსილო. თითქოს, უკვე წავედი კოლეც...

წამოვლექ... ცახე დავარავილო დრუბლებს ავხვეე.
- ალოო... გაცივლები ვერე. უკვე ძალიან წვიმა.
- გაცივლე მერე! - თქვა ბიძმა თავაწუწველად.
ისევ მის გვერდით ჩავცუცდილე. მერე გამზად, გულშეკრულ მხრებზე ხელი მოხვეხე და მივიხუტე.

- შეხედე... სულ სველი ხარ.
- ვფო მერე!
უფრო მივიხუტე. სველ ქოჩორზე ხელს ეუცხადე და გცოცნიდი...
- შეილო... შეილო...
ისიც ერთხელად მოტყდა. პატარა, უსუსურ ბავშვად იქცა. დავიწყებულ თავს დავბრუნე... გაცივლე, მძინარე, მამველ ბავშვად იქცა... და ასლუკუნდა. საღვლე გაქრა მისი ვითოცაყური თავდაჭერა. ბავშვი იყო... სულ ბავშვი.

- სხე... ნუ ტირი... ნუ ტირი... შეხედე... სულ სველი ხარ...
სულ-სულ სველი...
- თქვენც...
- ადექი, ადექი, შეილო... ადექი... წაიდელო... არანაირ მუროთხასთან აღარ გავიშვებ... აარა... აარა... შეილო... არანაირ მუროთხასთან აღარ გავიშვებ... ადექი... შეხედე... სულ გალუმბული ხარ... ადექი და ჩემთან წაიდელო... ჩემს სახლში... წამოდი... წამოდი, ჩემი ბიჭო... ჩემი საწველი ბიჭო... ჩემი კვილიო...

აქ როგორ დატოვებ! აქ როგორ დატოვებ! წამოდი... მერე... მერე სულშიავე მიგვიყვან... კარვ სულში... ბერი ამხანავე გვეოლებს... მერე... ნელა, ნელა... არ დავიკე... სულ შემომხვე, ჩემი შეილი ხარ შენ... ჩემი კარგი შეილი ხარ, შენ... ალოო... ალოო... და ღლამუნსაც, იცი რომ გაუხარებულა... სადცაა, იქ... მამასაც... იქ... იქ გაიხარებო რიოეინი... ძიძისწინ წოცვეც ვთქვათ ხოლმე ერთად... პო? ნელა... არ წამოილო... ხელავ, ხელავ როგორ დავიხვდი? ხელავ, რა დღეში ვართ?... მერე... მერე დღევ დამძიხვე, თუ მოვიხებება... თუ მოვიხებება, შეილო... კი არ დავაძიხებ... აარა... აარა... როგორ დავაძიხებ, ჩემი ბიჭო...

იცი... მე შეილი არასდროს მყოფი... შე... იცი... ღლა არასდროს ვუთხვარი და უკვე ძალიან მიყვარხარ... იცი, რა კარგია? იცი, რა ძალიან კარგია?...

აა... ამოვეცი! ნუ გეშინია. იქით ნუ ხებდე. ჩემთან სურაფრის გეშინია. ვინადა, ვე შენი მუროთხა იყო... ნუ გეშინია... აწი სურაფრის გეშინია...

აა, სულ ამოტრიალხდით...
შეხედე, შეხედე რას ვეკარო!
არაფერია... ახლა მივაღალ... დავიბანო... გათიბებით...

ტელევიზორი ჩართოთ... ცხელი ჩაი დალიოთ... საშამპორის მუროთხა გეცხნია.

საშამპორის მუროთხა ხომ ვიყვარს? ხომ ვიყვარს? პო?
ალოო... ალოო...
რა კარგია, შეილო... რა კარგია... რა ძალიან კარგია... დემროო...

2001 წელი

რას ფიქრობენ მამაკაცები გასათხოვარ ქალებზე, რომლებიც...

1. შეტისმეტლე სექსუალურად იცეპენ. ეს არ მოქონებდა არცერთ მამაკაცს, რომლებსაც ქალთან ხანგრძლივი ურთიერთობა და კავშირი სურს. რადაც ჩაქვს ასეთი სტილი მიანიშნებს: „მე ვეულისთვის ხელმისაწვდომი ვარ“.
2. გაუთავებლად იძილებიან რჩევებს, როცა ქალი ახლა იქცევა, მაშაც კი უწევს, რომ აერთიანებენ და უშვალ კარგებს ინტერესს.
3. იმეათად იცინიან. არადა, მამაკაცისთვის აუცილებელია, რომ

ნახამრად სუპრობი

ქალი ხშირად იცინილეს (იმიოიოებს მანც). სერიოზული ქალი მას ღლას ის მასწავლებლს ავირებს და ფლტრის სურვილი უჩრება.

4. გაუთავებლად ვიდაცს იბრალდებ. მამაკაცებს სურთ, რომ თავად იყვნენ ვინმეს შემბრალდებელი და მჭარეული, თუმცა რეალურად იმეათად ანერხებენ ამას და შუბრალტებს ობიექტს თავად ხვდებიან.
5. ხშირად სცა მამაკაცს აქვეყნე ურალდებს, ეს ცხადია, მამაკაცის თამოცევირობაზე მტკიუნეულად მიჰყვება.

რას ფიქრობენ ქალები უშოლო მამაკაცებზე, რომლებიც...

1. სწრაფად თამამებნიან. საუკუნოა, ბევრ ქალს მოქონის როცა მამაკაცი, იმის ნაცვლად, რომ რაც შეიძლება მტეა შიეტოს მის სულელორ სამყაროზე, ცდილობს, სწრაფად დააღვინოს მისი ფეხების მოყვანილობა და სიგრძე.
2. ხშირად სისულელებს დაპარაკობენ. ქალებს მოსწონთ ლოგურად თამბორუნე, მტკიცე ცხოვრებისეული პოზიციის მქონე მამაკაცი, რომელსაც კაცებს ვერ იტანენ.
3. ხელმძღვრე თავის მოქონებს ცდილობენ. არ არის საჭირო იმის ჩვენება, რომ ნამდვილი სუპერმენი ხარო, ქალს არ სჭირდება გმირი. იმის პირველ რეაქცია, პარტიორის ეტებს, რომელიც ბედნიერებას მანიშნებს.

4. უფრადლებიანი და ზარმაცები არიან. ქალებს უფრადი, როცა მათ ურალდებით და პატევისციეში ვებრიბიან, კარის გაღებამი შეუღლან, პატევის აწევიან...
5. მოცლებულნი არიან რომანტიკას. მავალითისთვის შეიძლება ვთქვით, რომ მამაკაცების უტეცებია პირველი პეპინის ადგილის მუროჩვის დროსაც კი ღლახანას და სტადიონის ვერ სივლედა.
6. ძალზედ ბევრ დაძირებას იძილებიან. ქალების ურბრალტისობა (საწმუნებარედ თუ საბედნიეროდ) ნამდვილად სუკრა დაძირებების და მათი ვანზოცევირობის იმედიც ამაღლ აქვს.

* * *

დასკვნა: ქალებსა და მამაკაცებს ძალზედ ბევრი პრეტენზია აქვთ ერთმანეთის მიმართ, თუმცა, ეს სულაც არ უშლით ხელს, შევივარონ ერთმანეთი.

ცხოვრება ზაყასა ზოაზასია...

რეგის მიმე რეალობაში, როცა ცხოვრება, ერთი შეხედვით, უნტერესო და ტენდენციური გახდა, როცა საყოველთაო ფასეულობანი დღითიდღე უფასურდება, როცა ადამიანებს ერთმანეთის გულის გასათბობად „აღარ სჯავიათ“, სამედიცინო, არსებობენ ადამიანები, რომელთა ცხოვრება ერთი პატარა ზღაპარია, ტკიველია მანეთა და დაბრუნებებით სასიკეთო, მაგრამ მათი კეთილად დასრულებული. ზღაპარი, რომელსაც წაივითხვად და გული გაგიბობება...

სოხუმელი ქალბატონი ლია გაკუჩია გვიანდა გაეცანოთ მითხვავს. აბაბა, შემიხვედით ერთი იყო ის ფაქტი, რომ ჩვენს საუბარი სოხუმის დღემის დღეს, ოცდაშუად სექტემბერს შედგა...

— დაუბალო და გაეზარაღე სოხუმში, პედაგოგების ოჯახში, — ოხსენებს ქანი ლია, — მამაჩემი დიდად განათლებული ადამიანი გახლდათ, მასთან უფიცირობაა ერთმანებად სასიამოვნო იყო როგორც ახლი მეგობრუბითვის, ისე უბრალო ნაცნობებისთვის. ჩვენს ოჯახში ხშირად იყობოდადენ მსახიობი, პოეტები, მწერლები, დრამატურგები, რეჟისორები, ამ ადამიანთა გარემოცვა ერთგვარი სკოლა იყო ჩემთვის, რამაც დიდად გააღებინა იქიანა ჩემი მომავლის განახლებად.

პროუსითი მსახიობი გახლავართ, და მთავრებული მაქვს შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო თეატრალური ინსტიტუტი, მიღებული მაქვს მუსიკალური და სამედიცინო განათლებაც, მიყვარს პოქია, ვწერ ლექსებს...

— როგორ უთავსებთ ამდენ რამებს ერთმანეთს?

— ყველა მაგას შეეითხება (იღიბება), მასხვის, ლია ულიავას ხსოვნისადმი მიძღვნილი ერთ-ერთი საღამონე ჩემი ლექსები წაივითხვად, ღონისძიების ორგანიზატორი მიმპირუნდა და მითხრა: ქალბატონო ლია, აქამდე მხოლოდ მსახიობი მეგონეთ და თურმე პოეტად ყოველმხარით.

— თქვენი პირველი გამოხსვლა სცენაზე...

— ბავშვობიდან სცენაზე ვვლივარ, თუმცა მაშინ ვეცამად. თორმეტი წლისა უკვე სახელმწიფო ანსამბლში ვადამიანეხს. ჩემს ყოველ გამოხსვლას მათერეულია ოჯახითა ახლდა, ჩემი მამატებები განსაკუთრებით მაშას უხარდა და ამით თავისებურად ამყოფდა სკოლაც.

— როგორ გახსენდებათ სტუდენტობის წლები?

— თეატრალური ინსტიტუტში მოხვედრა აფილი სანქე არ იყო. თვადპირველად ტურები უნდა გაგვევლიო, თვადი ტურის ბოლოს ამტკიცებოდა რიცხვი მცირდებოდა. აუხანატიდან კონკურენცია „ფინალს“ მხოლოდ მე და გიზო სირაძემ შევადწინეთ,

ამდინად ვგეუფი არ შედგა, მაგრამ ბატონმა გიგა ლორთქიფანიძემ, რომელსაც კომისიის თავმჯდომარე გახლდათ, მიიღოთის ვეგეფში დაგეტკოვა. როდესაც ჩაივითხვად, მან ულამაზესი ვევილებების თაველი მიამართვა, ეს დღე ერთ-ერთი გაუმრეული იყო ჩემი სტუდენტობის ხანიდან.

— პოქია და თქვენი...

— თხოვრები წლიდან ვწერ ლექსებს, თუმცა მათი დაბეჭდვის სურვილი არასდროს გამჩენია. ახლობლები სულ მეუბნებოდნენ, რომ ლექსების დამალვა უპირბა იყო. საკუთარ თავში დარწმუნებული არ ვიყავი, ამიტომ ვაჯანყებოდი ჩემი ლექსები ქალბატონ ანა კალანდაძისთვის მეჩვენებინა, მთელი რეველი გულდასმით წაივითხა, ბოლოს მითხრა: რომელი ლექსები გინდა რომ დაიბეჭდოს? — არც ერთი-მითხვა, ვუპასუხე. პირველად უხვდა პოეტს, რომელსაც საკუთარი შემოქმედების გამოქვეყნება არ სურსო, — თქვა ქალბატონმა ანამ. სიხარულით მეჩხრე ცხნე აღმოქმენი, ამ ბუმბერაზმა პოქცამ და ადამიანმა, მეც პოქცა მიწოდა და ეს მაშინ, როცა ერთი ლექსიც არ მქონდა არსად დაბეჭდილი, მისმა სიტომი და სიტყვებმა, წრეთი თქვენსათვი ლამაზი ლექსებით. ვამაიამამ. ამის შემდეგ ბევრგან დაიბეჭდე, ხომ ხედავთ, თქვენთანაც ადმოქმენი სტუდრად.

— ქალბატონო ლია, მოილო, დღეს ჩვენი საუბრის ძირითად თემად პოქცია დატკოვით — როგორ გრძობის თავს პოქცა — არაპოეტურ გარემოში?

— მორწმუნე ადამიანი ვარ, ამიტომ ნებისმიერი დაბრუნება ღვთის შეწყენით, ჩემთვის ასატანი ხდება, აფილად ცხოვრებაში არაფერი მშობია. არაპოეტურ გარემოშიც შეიძლება შენი სიტყვა ვინმეს დასჭირდეს, მთავარია, შეამართება არ დავარეო.

— რა თვისებებს აფასებთ ადამიანში?

— ყველა ადამიანს ბეჭს დაღებთა და უარყოფითი მხარეები, კარგის დანახვა უნდა შეგეძლოს, ცუდზე ყურადღების გამახსნელება საჭირო არ არის, ცუდი თვითონ ამტკიცებდება და მინცე, ადამიანთი სიყვარულის უნარს ვაფასებ.

— პოქცია თქვენთვის თვითგამოხატვის ერთ-ერთი საშუალებაა, თუ ტვირთი, რომელიც შეგწინებულ უნდა ზიადით მთელი ცხოვრება?

— ჩივილი და წუნწი არ მიყვარს, ყველაზე ნაცრისფერ გარემოშიც ეს იმდის ნათელი იყვრების დანახვა უნდა შეძლო, ასეთ შემთხვევაში პოქცია ტვირთად არასდროს იქცევა.

— ქალბატონო ლია, თქვენ სოხუმში დაბადებუ, ვაზარდით, თქვენთვის მონატრება უცხო არ არის...

— რა თქმა უნდა, ყველა და ყველაფერი მენატრება. ომმა ბევრი ახლობლის სიცო-

ცხლე წამართვა, წამართვა საყვარელი საქმე, თეატრი... გული დამეცა მტკიცა, როცა სოხუმის დაცვმა მასხენდება, როცა თვალწინ წარმომიდგება მძაია მკვლელი ომი: ერთი ბაბა დახვრიტეს, მეორე ცეცხლზე ცოცხლად დაწვეს, შესაბამის ვერ იბეჭდა, მისი მუკლად დახვრიტეს, დავარე მძა. გულმა ტკიველი ვეღარ დიდა და ლექსებიც თავისთავად დაიბადნენ... ქალბატონ ლიას ორი ვაჟი ჰყავს — გიორგი და ირავლი ფანოლოძეები. ყოველი დღე, შეილებზე ზრუნვით იწეება. ოჯახში საქმეს ან გამოილვებს, მას ეს დამხმარე არასდროს ჰყოლია, პოქცა, ფუნესუბებს დაუვლადავად.

სადამიობით ეს თუ მუხაც ესტუმრება, ისეც ლექსებს მიუბრუნდება ხოლმე...

ლია გაბუჩია

იქმედი

მათობს მზეთა სხივები,
თვით ნათება მთვარისაც.
მკონდეს, ღმერთო, იმედი
სანუგეშოდ დარდისა.
ია-ვარდებს მოგქარგავ
ქალი ნაზი ხელებით.

დავკრფ ღამაზ ყვავილებს,
საქართველოს ველების.
ფენშიმველი გავივლი
ყველა ჭზებს და ბილიყებს.
მაინც დაეუბრუნდები
აფხაზეთის გვირილებს.

ი ა

მათოვს, მათოვს, მათოვს
პაწაწინა ფრთებით
ლურჯთვალუბა ციდან
თეთრი ფანტელები.
ცისფერ თვალებს ვახელ,
ნახად გიმზერ მთოვარს.

სიყვარულის ღმერთმა
რატომ მიმატოვა.
მათოვს, მათოვს, მათოვს
პაწაწინა ფრთებით
ლურჯთვალუბა ციდან
თეთრი ფანტელები.

* * *

ფებს დამადგამუ ბალახი ვარ.
ისევ წულში ვიმართები.
სიყვარულის წამალი ვარ,
მინდა, გამოვისხა ფრთები.
ყვავილებო, სათნო იავ,
და სიკოცხლის ნაზო ფერო,
გულში მინდა ჩაგყრავთ და
სიყვარულით მოგფეროთ.

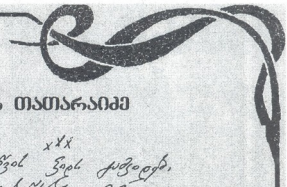
* * *

მზე რომ მიღიმის გული ნათდება
და ცისარტყელას მოსჩანს ფერები.
ავედევნები სიოს ფარულად,
მინდრის ყვავილებს მოვეფერები.
თეთრ გვირილებად გადავქცევი,
ტყბილად ჩაგყრავთ იმედოდ გულში,
რომ არასოდეს არ გავისხენით
რატომ ტირილა ტირიფი გულში.
უფალი ღმერთის ნება-სურვილით
სიკოცხელ ღამაზ ფერებს მიირღება.
უსაყვარული ღეთისმშობლის მადლით
დედა სამშობლო გამიბრწყინდება.

ՅՄԱՐ ՄԱՏԱՆՏՈՅՑ

ՔՔՔ
 Կ' շրտ քի հիմարտ շնծար
 Ին ինք շարտ անծար,
 Կհուս քարտարամարտն
 Երտտուտն և շարտ

Մտտ յլ և ինք տնար,
 Մտտն անք և շարտ...

ՔՔՔ
 Ետնար - լարտ
 Ետնարտար և շարտ
 Ետնարտն ինք,

Քի ինք կ'ի շարտ
 Ետնարտն և շարտ
 և ինք ինք և ի,

Ետնարտ և շարտ
 և ինք ինք և շարտ
 և ինք և ինք և ինք...

ՔՔՔ
 և ինք ինք ինք,
 և ինք ինք ինք,
 և ինք ինք ինք,
 և ինք ինք ինք.

Ետնարտ, ինքնար,
 Ետնար ինք ինք,
 Ետնար և շարտ
 Ետնար ինք ինք.

ՔՔՔ
 Ետնարտ ինքնար,
 Ետնարտ ինքնար,
 Ետնարտ ինքնար,
 Ետնարտ ինքնար.

Ետնար ինք ինք
 Ետնար ինք ինք,
 Ետնար ինքնար
 Ետնար ինքնար.

ՔՔՔ
 Ետնար ինք,
 Ետնար ինք
 Ետնար ինքնար...

რენანა სიყვარულიდან მოდის

მაკა მხარაძისა და მურაზ მურვანიძის უფროსი ქალიშვილი ნატო, არანაკლებ ცნობილი ოჯახის, საქართველოს სახალხო არტისტის, „სამეფო უბნის თეატრის“ სამსახურით ხელმძღვანელის, კინორეჟისორ მურამ თავაძისა და სახალხო არტისტის იზა გიგოშვილის რძალია. ვადაუზარებლად შეიძლება ითქვას, მისი ნიჭიერება და ყველა დაღმებითი თვისება იმ ოჯახიდან მომდინარეობს, რომელიც შედეგ ნაჩვენასა და კოტე მხარაძის სახელთანაა დაკავშირებული. თბილისი, გაწონასწორებული მოსაზრებ, მაყურებელმა განსაკუთრებით შეიყვარა და დაიამაყრა ფილმიდან „იანტანა“.

– თქვენი ოჯახის წევრები არიან ის აღმანიხები, რომლებმაც შეძლეს ქართული კინოსა და თეატრის ისტორიაში, თავიანთი ფასდაუდებელი შემოქმედებით შეეჭმნათ დასამახსოვრებელი სახეები, რითაც კიდევ უფრო გააღრმავეს ქართული კულტურის შესანიშნავი ტრადიციები.

– ძველია და ადვილიც ასეთი ოჯახის შვილია, რადგან შენი ცდილიც და კარგიც სხვანაირად აღიქმება. მუდმივად გაკვირდებიან, თითქოს ფარული კამერით გაიფიქსირებენ, უფრო მეტსა და მეტს მოელოან შენა, რაც პასუხისმგებლობის გრძობას გამოადგენს. შენად ჩარჩოში ვიყავი თითქოს, თავისუფლად და ლაღად დაბადების დღეებზეც კი ვერ ვგრძობიდი თავს. შთავადა ბუბია, მუსიკის მასწავლებელი, თბილისში სილაშხით განთქმული ტუსია გიორგიანი, მე მისი სახელი მქვია. მისი მშვენიერების გამო ბევრს დააჩუქეს ნატო. რაც შეეხება ჩემს უსავარალს ბებიას, მედიოს, მოუცლელეების გამო პატარაობისას იშვიათად უხვადი. ის ჩემთვის კარგახანს ამოუცნობი პიროვნება იყო, ახლა კი დიდი მგობრები ვართ. საკმაოდ შკარაც იყო, მომბოხივით. თავისუფლად დროს საუბრებით გაევიხდებოდა. გვეითხავდა მხოლოდ ქართულ ზღაპრებს და მოთხრობებს... რიცა დაე-

ბაღე. ბაბუაჩემი უკვე ჩვეთთან აღარ ცხოვრობდა, მაგრამ ჩვენ მაინც ერთ დიდ ოჯახად ვითვლებოდით, რადგან მუდამ ერთად ვიყავით, ჭირსა თუ ღებინაში. კოტე რბილი, მიმტრეველი, დამომობი აღმანიხ იყო, კუშმარტი ჯენტლმენი, უზომოდ გმავილუბული, თაობების აღმზრდელი, ძალიან გვაწვებებოდა. ბებო ჩვენს ურთიერთობებს გონიერულად აბალანსებდა.

– თქვენ და ანას როგორი ბავშვობა გქონდა?

– კატა და ძალივით ვიყავით. ახლა ის ბებრად უფრო ძლიერია ჩემზე. შრობების ურთიერთობა სამაგალითო იყო ჩვენივის. ჩემი კლასელები მუდამ შემოგუნებდნენ. ჩვეუარულში გაგეზარდეს. რიცა კვანძობტში ნუფრებებისა და ეხნატონის რელიეფი ეწახე, მაშინ თვალბათლივ მივხვდი, რას ნიშნავს მუელელების პარმონიული თნაცხოვრება.

– ხად შევხვით ნიცას, რომანტიკული შევგარებულები იყავით?

– როგორც მოვინახებით გაირკვა, ჩვენი ნაცნობობა ოთხნ-ხუთი წლის ასაკიდან დაწყებულა, კიველ შემთხვევაში, ასე იყონებს ჩვენსა. ბებიამეხს ნშირად დაეკვიდი გასტროლოგზე. ნიცას პირველად სოხუმში კუწანიხვარ, სასაცილო, გამღარი, გაცნუკული, კვირებიანი (ახლაც უბრალოდ, უმჯაიყოფ

● ნატო მურვანიძე და ნიცა თავაძე

დალის, თავისუფალი, ტანზე მორგებული ტანსაცმელი, უფრო სპორტულად უფერის ჩაცმა, მაგრამ ამ მომენტს მე ვერაფრით ვერ ვისხვებ. მერე ერთ ურსზე მიხვდით თეატრალურ უნიფორმებში, რიცა ერთად გემუბობით ტიტოლზე, სივერდულიც გავსეხა. ცხრამეტე წლისანი დაქორწინებით. დღემდე ისევე ისე მომწონს და მიყვარს, როგორც მაშინ. გვევს თექვსმეტი წლის დითა და სამი წლის მაცა.

– როგორი დედამთილი იყო იზა გიგოშვილი?

– მე და იზა განსაკუთრებით ბოლო წლებში დამეგობრდით. რბალ-დემდამოცის დრო უწონის გამოცდას. თანხარი დამცა, რიცა ხელიდან გამოიქცალა. ჩემს გვერდით იყო ნიჭიერი, სიყვარული პიროვნება, რომლის ხსენის ვერაფრით წაშლის. მერაბი ცილიობს, ერთგვარი კომპენსაცია გაუკეთოს ამ დიდ დანაკარგს.

– თქვენი საყვარელი ფილმი, რეჟისორი?

– ჩემი სექტკლები უფრო მიყვარს, ვიდრე ფილმები. ფილმს მეტი პასუხისმგებლობით უყურებ. კირტიკული თვალით აფასებ. სექტკლის დროს კი ვერ გხვდევ საკუთარ თავს, უფრო შევიგრძნობს როგორი ვარ სცენაზე. ოცამდე სრულმეტრული ტელეფილმში, პრექტში მამილია მონაწილეობა. აქედან დიდი სიყვარულით „იანტანას“ გამოვიყოფ. საიცარიე ჯგუფო შეკრება ქალბატონმა ნანა ჯანელიძემ. მართლაც ყოველმხრივ გაწონასწორებული, მოწონებულად და დიდი პროფესიონალია. დღის რილზე პირადლ ბატონმა თინეზმა ამო-

● ბ. შტრაუსი – „Der Park“

ყვანა. მთელი გადაღების პროცესი იყო დაბაძული შრომა და არა ფუჭი დროსტარება, რის გამოც ფილმმა ბევრი დამსახურებული კიდოლი მიიღო. მთელი ოთხი წელი მუ და ნიუშმა სპექტაკლებში ამ მამა-შვილს ვიამყნობდი, ან და-მამას. „აიყვანაში“ ვიყავით ცოლ-ქმარი, რაც სასიყვოლო წყაფვად ცხოვრებაშიც.

მეორის გამოყოფილი რეჟისორია ჩემთვის გამორჩეული. ხოლო, თუ რაღაც არ გამოვიდა, ან ვერ მოვერგვე ფილმს, ამასუ ჩანაობდეს არ ვლამბავარო.

– მსახიობობაზე პატარაობიდანვე ოცნებობდით?

– მსახიობობა ნამდვილად არ მინდოდა. კარგად შეიქნაოდი, უფრო მამაჩემის პროფესიისკენ ვიზრებოდი. მხატვარი მინდოდა გეგმუნდაოდავი, მაგრამ მეგობრებმა ძალით შემატანინეს საბუთები თეატრალურზე. მისაღებ გამოცდებზე არაინ იცოდა ვისი შილით ვიყავი, ვილაცამ ღელას მიმამსაგავსა, ვილაცამ ცვეკით ამოიძინო და ასე გაიგეს ერთი ვიყავი. მახსოვს, ქინძა ვიერ გვეღმევილმა უსაყუერურა კიდევ ბებიანქმს, საქმის კურსში რატომ არ ჩავეყენეთო.

– შემოქმედება თუ ოჯახი?

– ოჯახს და შემოქმედებას სასწორის სხედანსება მზარეს ვერ დავდებ. ჩემთვის ყველაფერია ჩემი ოჯახი, შვილები ჩემი სიცოცხლის აზრია. როგორ შეიძლება ვინმეს ან რამეს გვერდით დავუყურო. ეს ღელასთვის შეუცვლელი ფინოშიენია.

– რომელ თეატრში თამაშობდით?

– ძირითადად მარჯანიშვილში. მიწვევით რუსთაველის, კინოშახობითა, საშურო უნის თეატრებშიც მითამაშა. სტუდენტი ვიყავი, როცა ბატონმა რობერტ სტურუამ რუსთაველის თეატრში სპექტაკლში „ცხოვრება სამხრეთში“ – როლი შემითმთავა. პრემიერა ესპანეთის ქალაქ სევილიაში შედგა. შემთხვევით სასტუდენტო შეხვედრა მამაჩემს, რასტრასკოვიანამ ერთად ფსიქიატრზე იყო ჩამოსული. რა დამაპოწყნეს იმ ღელეს. შევდივარ რომშიში და საწინაველ შეხვედა საუკეთესო ქორთუკი და ბარათი თბილი, ღამინით სიცხვევითი. მამამქმ უყვარს სიურანობებიც...

... მარჯანიშვილის თეატრში თქუწრ ჩემი იქმ „პარტიზონი“ რომ დავდა. მთავარ როლზე მიმეწვია, ჩემი პარტიზორი დედა მსახიობი ოთარ შიქვიანიშვილზე გახლდათ. ვერ ვივხვ, რას ნიშნავს მთავარი და ეპიზოდური როლი. ყველა რილი ერთნაირად საპასუხისმგებელია ჩემთვის.

– ვისთან შეგობობდით?

– ჩემი მეგობრების უმეტესობა მხატვარია. ვანსაყუერებოლი დამიბანები არიან. ასევე მუჰავს ბავშვობის მეგობრები, რეჟისორები, კომპოზიტორებიც.

– დამამახსოვრებელი ეპიზოდი თქუწრ ცხოვრებაშიდან?

– ყველაზე დიდი სიხარული ჩემი შვილების და ღელსუფილების დაბადებმა. ახალი სიცოცხლის მიღებლას ამქუწუნად რომელი შემოქმედებითი წარმატება შეედრება!

– ბედი შემოქმედი ქალისა, ბუნდინორი ხართ?

– ბევრი რამ ამ ასაკამდე უნდა გამეჭოთხინა (35 წლისაა). მაგრამ ვინაზრატვე, რაღან ნაყლებად აქტუერი აღმამიანი ვარ, ხან შემეშინდა, ხან უკან დავიხიე, ვაი, თუ ისე არ გამომსვლიდა. მერე კი მქონდა სინანულის გრძობა. დამოცილებული ვარ ჩემს ოჯახზე. საინტერესო პროექტებზეც მიმსწევს რამდენიმე ქუყვანაში, მაგრამ ვერ ვგაგებუ. უარი ვთქვი, ისევე და ისეე ჩემს ხასიათიდან გამოიძინარე.

– რა ჩვევა გაქუწ?

– მე და ნიუშმა გურული სიფიცე გვახსიათავს. ვართ ერთ ჭიდილში. თუქვა ერთმანეთს უსაზღვროდ ცვეთი პატვის, თანაც ჩვენი სიყვარული გერ არხად არ წახულია, ისევე ისეთია, როგორც თექემსმეტი წლის წინ...

– ქინო ნატო, ჟურნალისტებს თუ წყალობით?

– ჟურნალისტისა და რესპონდენტის ურთიერთობა ამ არის კომპლექსური გარიგება, ეს საქმიანი დამოცილებულება. ორივე მხარემ ელემენტარული ეტყევა უნდა დავიცავს. მქონდა შემთხვევა, როცა მატკინეს გული, ისეთი შევირალა სათაოლი დამეჭუნეს სტატია ჟურნალში, რომ გავცოდე, მაგრამ მათიც შეძმის, ეს კეთილება იმისათვის, რომ ბრესა გაიყოფი, ამიტომ ვეთელი ბრესას ვაგურბივარ.

– რამდენიმე წელი ჩამოცილებდით თქუწრს საყვარელ საქმეს, მაგრამ არანაკლებ მნიშვნელოვანი იყო მეთრე შეილის შექენა...

– როცა მაკა შემეძინა, იმდენად დიდი ბედნიერება მიმიტანა, არც კი მჯეროდა, რომ ჩემი იყო. თითქოს ისევე იმ პასუხს დავუხალოდი, როცა დათა დაიბადა. შილის სიყვარულმა სრლიად შემეცვალა. ჩემს და ნიკას ურთიერთობა საგრძნობლად გამეყარა, ეს იყო მძინე ხუთი წელი რომ ჩამოვიშორედი ჩემს საქმეს.

– შეუძლებელი განებიერება?

– ვთლი, რომ ნიუშმა ღმერთის საწუქარია. არ მემძინდა იმის თქმა, რომ ბედნიერი ქალი ვარ, ისეთი აღმამიანი მუჰავს გვერდით და ისეთი მამა ჰყავთ ჩემს შვილებს. რაც შეუძლია მაქსიმუმს აყუთოს ჩვენითვის. დათა და ნიუშმა ტოლებიები არიან. მუჰავს ეს ზემდგობად ანებიერებს.

– არის თქუწრ ჰობი. მაგალითად ღემი მეთრე მქინადღირებელი თოჯინებითა გატკეცობუ.

– ვოცნიბიები, მხატვრების ტილოების კოლექცია მქონდა. თუ საშუალება მქუწება, ამ სურვილს უოურად ვაისრულებ. მეგობრები თავიანი ნახატებს მქუწინან, რაც უოდილი სიამოვნება ჩემთვის (ყველეს ანა კალკატინოვილის და სხვების დამსუფრეები ამქუწენებს). ძალიან მყვარად მქენარები. მამამების სახელსინში მქენარა ბატარა ბალი, ნამფილი ოჯახის. წყროვანი ავარაკი გვაქვს, სადაც მწერარებისა და ცხოველების გარემოცვაში ყვე

● ო. უაილი – „საღომეკა“

● ოჯახი

ლანი კომფორტულად ვგრძნობთ თავს. ავარაკზე ჩემი მუღმები ადგილი სამხარეულია. ძირითადად ხილითა და ბოსტნეულით ვცვეკებთ, რადგან დათა ერთ წლის იქნებოდა, ჩემში გარდატეხა მოხდა და მუქველ ხორცი არ მიჭამა.

– ამბობენ, თითქოს შეიცვალა სილა-მამის შეფასების კრიტერიუმი, რომ წინა თაობის აღმამანები, ჩვენი გამორჩეული მსახიობი ქალები უფრო ღამაზები იყვნენ, თქუწრ ასე ვთვლით?

– სილაამზე მარადული ცნებაა. ღამინი ყველა დროში დამამია. თუქვა ყველა ბოქვისა შეფასების სხედანსება პარამეტრები გაჩნია. მაგალითად ლეკა ქვარამეძე, ჩვენი თაობის მსახიობი, რომელ დროს და ეთიქს არ დამსუფრედა...

წარსლის გარემუ მიმავალს ვერ აშუქვს. შვილებსაც ვანსაყუერ სხვის ნაყუებ ნაყლებად იმსაყუერო. დავიბოთ ნაკლის გარემუ არ არსებობს. უნალო ამქუწუნად არაფერია. ჩვენ გარდამავალი თათა ვართ, მიყვადანი, ხიდი მხოლეუბა და შვილების შროის...

„სუბანილი“ კაცნი,

მხატვარი მია ბუღაძე რომ ჟურნალისტიკისათვის არაჩვეულებრივ რესპონდენტია, ამში ჩემი კოლეგები უცილობლად დაეთანხმებიან, არ არსებობს თემა (მის ეტიკლოგიდურ განათლებასე არაფერს ვამბობ), მასთან საუბრისას განსხვავებულ ჟიროში რომ არ დაინახო, პირდაპირ ჩემთვის, ყოველი მასთან შეხვედრა და საუბარი სასიამოვნო და ერთგვარი სიბნელის მომტრანია. ცხადია, ასე იყო ამჯერადაც, როცა ცნობილ მხატვარს სტუმრად სახლში ვეწვეო და ქაღალზე მისი შეხედულებების გარკვევის შედეგად.

ბავარი ვა, მხატვრისადმი თქვენი სვეტარული შეხედულებათა...

— არ, თუკი შეხვედრას, მე არ გუბნია, რომ წეს წინახანდაც შეგარობისათვის ერთადერთი, წესი დეკორაციული სამუშაოა — მისი ხატვანი თანხების რაოდენობა, მისი ქონება, მკერდ მხატვრისთვის სერობილად არსებობს უფრო...

— მანამ სანდერგო, თქვენი პროფესიული არჩევანი რომ განისაზღვროს? — პოლი, თანადეკორაციული, რომ მხატვრის არ არის პროფესია, მათგანგანს განსხვავდება, ის არის პროფესია, ამიტომ მისი სწავლა შეუძლებელია. მხატვრისადმი სვეტარული მხედვითადაა და პირველბინის მანერა ქართული დამოუკიდებლობის შექმნის შემდეგ...

— მასობა, მასობის ვადები და სიმანების რაოდენობა ვადის მანძილზე, შეუძლებლად ხდებიან შეხვედრები, მუდმივად მკერდის ფუნქციონირების რომ დაელოდებოდნენ, დღე დღე გაემართოს მხედვითი ხედვების რაოდენობა, რომ აუცილებლად დაეხმებოდნენ ვადებს...

— თანე მანერების ხელო...

— დას, მერე ხელის მანერების ხელო წერას მანერადღებ, წერა მანერაზე ხელო მანერაზე, ასეა მანერა ხელო მერე, მანერების ხელო ტანზე, ხელო მერე კარგობა, მისი კარგობა, რომ მანერა დაეხმებოდნენ, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

— გამოხედვით?

— წარმოდგენა მისი მანერის გამოხედვით, მკერდ მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

ბავარი — ასა სვეტარული როგორ შეამოსდა, ასე დამამდ დაეხმებო? საუბარი მანერის რესპონდენტობა რაოდენობის შესახებ თუ მანერისადმი ხელო, ასევე სვეტარული ვანების ფუნქციონირების შესახებ კვანდაც არაა მანერისადმი მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

— ვინა ხისა, სავარა მანერებისადმი მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

— ეს იყო დასმობა, შემდგომ, უკვე შემოქმედების ცხოვრების ქმარ ქმარისათვის მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

— თუქრობ, რომ ცოცხელი დახატვის სემპლისათვის დაეხმებოდნენ, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

ბავარი სახლში დაეხმებოდნენ ქმარი და, რაც მანერა მანერებისადმი მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

— ვინა ხისა, სავარა მანერებისადმი მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

— თუქრობ, რომ ცოცხელი დახატვის სემპლისათვის დაეხმებოდნენ, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

სახელად გია გუღაძე... ბიზნესი

• ანა და ვა

• შვილების ერთად

რემის შვიდი დახატვის ხელო, თანადეკორაციული სახლის, ტანების თუ არა, ცნობილ მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

— მანერა ვანების ხელო, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

— მანერა ვანების ხელო, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

— მანერა ვანების ხელო, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

— მანერა ვანების ხელო, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

— მანერა ვანების ხელო, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

— მანერა ვანების ხელო, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

— მანერა ვანების ხელო, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

— მანერა ვანების ხელო, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

— მანერა ვანების ხელო, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

— მანერა ვანების ხელო, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე, მანერების ხელო მანერაზე...

დამთავრებები, რომ ნებისმიერა მამაკაცის შემოქმედებით თუ საერთოდ, ცხოვრებისეულ წარმატებებს განაპირობებს მიხედვლად...

- რა თქმა უნდა, ეს ძალზედ სერიოზული საკითხია...
- მაშინ იქნებ გავითხრათ, თქვენნი საქმიანობის პარალელურად რა სიმაღლეზე დგას თქვენი ოჯახი?
- რომ არა ჩემი მეუღლის და ჩემს გარშემო მყოფი ადამიანების, მათ შორის დედის, ქალიშვილის, უფრო ადრე დედის ყოველდღიურად და ატანა ამ სანახარო კაცის, რომელსაც ვიღა ბუღაძე ვუქვია, ადბათ, არაფერი გამოვიფიქრე. მძიმე სახაითი არ მაქვს, არ გვამ, არ ვუწვევ, მაგრამ როგორც ყველა კაცი, რომელიც თავის საქმიანია ჩასული, შეიძლება ცოტა მოსაპირებელი ვიყო. როგორც სახლში რომ შევდარე, შევყვებტე ჩემს ოთახში და შეიძლება მთელი დღე არ გამოვიდეს ამ ოთახიდან. კონტაქტში ვიყავიან შევედ: მერე საღებავების სუნი, მთელი ცხოვრება სივრცოვითაა ყოფიან... შეიძლება თქვენას, რომ ბევრი რამ მითითების ჩემმა ახლოებულმა ქალბატონებმა და მე მიხდა მაღლობა ვუთხრა მათ ამისთვის...

- გარდა იმისა, რომ არ სვამთ, როგორც ვიცი, ევგუტარიანელიც ბრძანდებით. ეს მომენტი პრობლემებს არ გვიქნით ოჯახში?

- პირიქით, მეუღლეს არ სჭირდება ჩემთვის სადღეობის ყეთება. ერთადერთი, მჭიდრ უნდა გამოაცხოს, სხვა არაფერი...
- ტრადიციული ოჯახში ვაეხარებ: მამა მძიქვეფი ცოლ იყო და ყოველდღე თუ არა, ორ-სამ დღეში ერთხელ სამძაგცო ჩვენთან ყვეოლბდა. იყო კარგი სძა-ჭამა, სიმღერა... მოუხეობელი მჭინდა ველოფერია. როგორც ჩანს, ამის გამო ერთგვარი კომპლექსი ჩამოთბილობა და ჩვენს სახლში ასეთი რამ იშვიათად ხვდება, მაგედეც კი პატარა საქის სახლში...

- თქვენი მეუღლე, ქალბატონი ანა ხელოწენგამოცილენდა. თქვენს ხელწინებას კრიტიკული თვალთი უყურებს თუ მაინც სუბიექტურია?

- სამუხაროდ, ძალიან სუბიექტურია. ისე, უნდა ვითხრათ, რომ მობერბერული აქვს ეს ველოფერია, სახლობს იშვიათად შემოდის და განსაკუთრებულ შემთხვევებს არ იძლევა. ხშირად მე თვითონ ვუყვები. შემოდ, ნახე-გეთი, რა ვაკეთებ: დღამეში ნაღებად ესმდა მხატვრობის, მაგრამ საკმაოდ იყო შეეხედა ნამუშევრი-სივას, რომ მე უკვე ვხედვობი, სად მჭინდა შეცდომა. ძალიან დიდ ანგარიშს ვუწვევ ამ ენოცერ კონტაქტს. იგივე შეიძლება ვი-

თხრათ დღემდეც და ჩემს ქალიშვილზე, მაგრამ მე მაქვს აქტიურობა ძალიან „სახლბანი“ კრიტიკის, არანაირ ნორმებში რომ არ ჯდებ, თუ რაღაც არ მოსწონს პირდაპირ ჩემზეზე ვაღიხად...

- თუ არ ვივლები, თქვენს ვაგს - ლამას უნდა გულისხმობდეთ...
- მართლაც ხართ (იცინის)... როცა ის მოდის, დაზაფრული ვარ ხოლმე, ვიცი, რომ არ დამინდობს... ბუნებითაა კრიტიკოსი...
- ცოლი კიდევ არ მოუყვანია?
- არა.
- და ისე იღებს თქვენს საყვედურებს?
- თანაც აუბავხვებს, მე უკვე შეტყვევებ გადავკვიდი, ბოლოს და ბოლოს, სანამ შედარებით ახლავანდრა და და შემიძლია შევიღებო მთავარი, ამ ბუნებრივებს რატომ მაკლებს-მეთქი, მაგრამ...
- მაგრამ, არ ვაკვირებთ?
- წარმიდგინეთ, ვარიანებით, ჩემი რწვეით რომ მოვიყვანოს ცოლი? (იცინის). ოჯახის შემქნის საკითხსაც ატარატარადიკულად უნდა შეეხდებო. ლამამ ეს დამანახა, ენახით, როგორ გადაწყვეტას თვითონ.

- საერთოდ, ბატონო ვია, როგორ ფიქრობთ, როდის იბადება სიყვარული და როდის და რატომ ჭკება იგი?

- სიყვარული არასოდეს არ ჭკება. იბადება და ყოველთვის არსებობს, უბრალოდ, იმ დროში რჩება...
- მაინც რა არის სიყვარული, იქნებ მხატვრის თვალთი შეხედოლი და ფერში წარმოვხედვინო?
- სიყვარული, როცა შენს თავს სხვამ აირეკლავ, რაც შეეხება ფერს. ამაზე ვერაფერს გეტყვით...
- როგორ ფიქრობთ, რა არ უნდა შეეშალოს ქალს და საერთოდ, როგორ უნდა იყოს იგი, რომ მამაკაცმა თქვას, ჭკე-შეშაობტე ქალია?

- მამაკაცს უბეშად არ უნდა მისცეს შენიშვნა, უმეტეს შემთხვევაში, შეაკის, ოდენოდ ისე, რომ ეს შეტება შენიშნავ იყოს... მამაკაციზე უბეშ შენიშვნებს ვერ იტანენ...

- და ბოლოს, ბატონო ვია, შეგიძლიათ რაიმე რჩევა მიცხეთ ქალებს, თუნდაც პროფესიული თვალსაზრისით?
- რჩევას ვერაერთი მცვევ, პირიქით, აქეთ ველოლები რჩევებს ქალებსაგან. მე ყოველთვის ვუნდობი მათ ინტეციას და საიცარი ხედვას...

კისაბური თმარა ოთისაზილი

ხალხური შემოხმადება

„ბილიტი, ბიზაზარიტი პიხაზაიტი...“

„აიკანასა“ და სხვა ხალხური სიმღერების უბაღლო შემსრულებელი, „ქალი, რომლის სიმღერაც ქილერს ატარებს“, მრავალმხრივი შემოქმედი, გამორჩეული „ხალხური ხმის მქონე“ უმყვერტილი ქალბატონი, ფოლკლორის დღეობარა - ასე მოხსენიებენ ტრია „კელაბატრის“ სოლისტს ქ-ნი ლია ხუნწარია მისი ხმის თავყვანისხედეულები და ამ შეფასებაში, გვერწმუნეთ, არაფერია გაზხო-აღებული.

თბილისში, ტრადიციულ ოჯახში დაიბადა, სადაც ფოლკლორს ჟიავაგნებინდენ და შევიდეს ხალხური სიმღერის სიყვარულით ხრდენდენ. დედა პედაგოგი იყო, მამა - ეკონომისტი. ბავშვობა დედულბოში, ნორთიში გაატარა და იქ შეისისხლბორცა ქართლ-კახური სიმღერების მაღლი. რვა წლის იყო, როცა მშობლები და-შორდნენ და მას შემდეგ სამეგრელოს იშვიათი სტუმარი გახდა, თუმცა იქარბოდა არ დაუკარგავს. „სისხლის ვიფილს ყოველთვის ვერბინობდი, მეგრული სიმღერები სულ სხვა სეკვას მჭერის, ... ამბობს ქ-ნი ლია. გარგებობით, ხასიათითა და სიმღერის ნიჭითაც მშობის მისი დღვას ადევანებენ: 93 წლის ფოფლა ბებო, როცა მესხიერებაწარითმული მოხუცის სანახავედ ჩასულმა შვილიშვილმა

საწილის თავთან წაუშდნრა და ქალიც, მანამდე ახლობლებსაც რომ ვერ ცნობდა, სიმღერაში აძვეა.

მთუხედავად იმისა, რომ მუსიკალური ნიჭით დაჯილიდობული ბავშვიც და სცენაზეც თითქმის პირველი კლასიანი დედა, მშობლები მაინც პრაქტიკულ-მომავალს უწინასწარმტკველებდნენ. მაგრამ ხელწინების სიყვარულმა თავისი გაატანა - მესამე სამუსყო სკოლა ფოკლის განხრით დაამთავრა, კონსერვატორიაში საპიორ კლასისც აპირბდა სწავლის გაგრძელებას, მაგრამ მიღებზე უარი უთხრეს, ასაკი აღარ ვაწიოს ხელსი... მაშინ 29 წლის იყო. მაინდე კი... 17 წლის გათხოვდა და ვაჟი გაიჩინა. სამუსხაროდ, სიყვარულში არ გაუპირობლა, ახლა იმითაა ბუნდინერი, რომ კარგი შვილი გაზარდა.

პროფესიული ანსამბლში მისვლას ომარ კელაბატრისთვის უმადლის, რომელიც 80-იან წლებში საქართველოს ტელევიზიაში ხალხურ საკრავთა ორესტრის ხელმძღვანელობდა. იგი ამამინე მო-უხილავს ქ-ნი ლიას მონაცემებსა და მუსრულების მანერას. 1989 წელს ქალთა ანსამბლში „აიკანას“ ჩამოყალიბდა, რომელიც ნიჭიერი შემსრულებლებით იყო დაკომპლექტებული. სწორედ იქ

იმდერა ლიან პირველად ბებისგან ნასწაული ქართული „ნანა“, რომელიც ძალიან მოსწონება ბ-ნ ომარს.

მასზე საუბარი ძალიან უჭირს, დიდი ტკივილი ახლავს ომარ კულაბტრიშვილის გახსენებას. მოულოდნელი იყო მისი გარდაცვალება. სულ სამი წელი იმყოფავს ერთად და გული სწყდება, რომ ვერ მოუხსრი თავისი ანსამბლის წარმატებასა და აღიარებას. მისი გარდაცვალების შემდეგ წვევრება ანსამბლის სახელი გააძარცვეს და „კულაბტარი“ უწოდეს. გაგანია ომარს და არეულობის წლებში საქველმოქმედო კონცერტებით შემოიარეს მიოლი საქართველო. მერე კი, როცა დიდი ანსამბლის გასტროლებზე გავიანა ფინანსურად თითქმის შეუძლებელი გახდა, ტრიო „კულაბტარი“ ჩამოყალიბდა, რომელმაც თხოუმტერ წლის მანძილზე წარმატებით მოიარა მსოფლიოს მრავალი ქვეყანა (ძოლანდია, იტალია, გერმანია, თურქეთი, ისრაელი, საფრანგეთი...) და ქართული ხალხური სიმღერების მაღლსა და სიღრმისას იჭაბო მსმენელიც აზიანა.

დღეს ტრიო „კულაბტარი“ (ლია ხუნწარია, ანა ბაგიაშვილი, დავით ლალუაშვილი) დამოუკიდებელ საკონცერტო მოღვაწეობას ეწევა. თანამშრომლობს მფლერეკეთა დესტეხთან „სონინარა“ და „ძველი თბილისი“, ხალხურ საკრავიერა ანსამბლთან „ანანური“ და კვლავ წარმატებით მოეზაურებს მსოფლიოში.

- ქ-ნ ლია, ვიცო, რომ ხალხური სიმღერების გარდა თანამედროვე კომპოზიტორთა ნაწარმოებებსაც ასრულებთ. ასე რომ, სულ თავისუფლად შეგეძლოთ, ესტრადანაც გამოხულოთ ვაგიო.

- დღევანდელი ქართული ესტრადის დაყვრბა ჩემთვის დიდ პირთულეს არ წარმოადგენს, მაგრამ ქართული ფოლკლორი ისეთი ბანათა, რომლისგანაც ვერასოდეს გამოფხობლდები.

- ფინანსურად, ალბათ, იქ უფრო წვლგამართული იქნებოდი...

- შესაძლია, მაგრამ როცა უხედავ, ჩემი სიმღერებისა და ცეკვის მოსმენა-ხილვისას როგორ ტირანს უცხოელები, სიამაის გრძობა შეუვლება. საკუთარ ტრადიციებს თავადვე უნდა ვცეთ პატივი. რაც შეეება შოუ-ბიზნესს, ეს ხელოვნება არაა. მიზამქვე-

ლობისა და უცხოურიდან გადმოღების სენი ყოველთვის იყუტება. ნინა, მაგრამ გარემოება დიდი დანაშაულია და, ჩემი ნება რომ იყოს, სასჯელს დავაწესებდი. როგორ შეიძლება ცაბისა და ლოდის სიმღერებს შეხვის ადამიანი. თუ ნიჭი აქვს, თვითონ დაწეროს უკეთესი. ისე არ გამოვიო, თითქოს ხელაღებთ ვლანდღადე ქართულ ესტრადას. რასაკვირველია, დიდებული მომღერლები გვეყავს - მერაბ სიყვამილი, ეკა კვლიაშვილი... მაგრამ უნდა ვთქვათ „ერთჯერად“ სიმღერებს ასრულებს და ეს სამინებლბა!

- საბედნიეროდ, ხომ არიან ახალგაზრდები, ვისაც გული შესტკევათ ხალხურ სიმღერაზე. თუნდაც თქვენი ვაგი, ფოლკლორისტი უნა პატარიძე...

- საკუთარ შვილზე ცოტა მეუბრხელებოდა ლაპარაკი, მაგრამ მემამეება, რომ ომარ კულაბტრიშვილის, თამაზ ანდლუაძისა და ანზორ ერქომაიშვილის აღზრდილია, ვთავყავნება ჩვენს ტრადიციებს და დღეს დიდი ენთუზიაზმით მუშაობს ქართულ ლოტბრათა შემოქმედებაზე. დიდი სიყვარულით აღვინიშნავ ხალხური სიმღერების სიყვარულით გულანთებულ ახალგაზრდებს „ლაშარისა“ და „ბასიანის“ წევრებს, უნიჭურებს მომღერალს ლექსო გრემულაშვილს. მათ შემხედვარეს იმედი მეუფლება, რომ ქართულ ხალხურ სიმღერას ვადაძენება არ უწერია.

- თქვენ და ქ-ნა ანა ბაგიაშვილი იმხნელების პრემიის პირველი ლაურეატები ბრბანდებით. ორიოდე სიტყვა გვათხაროთ თქვენს პარტნიორზე.

- ანას განუყოფრებული ხმა აქვს. ანა ბაგის შიამომავალი გახლავთ, ვისაც თითო გურჯინ ლექსი უძუნდა და ეს ძალიან ეამაყება. უსათიოესი პიროვნება და არამეგულებრბიე ოუმორის ნიჭით დაჯილდოებული ადამიანი გახლავთ.

- ტრიოს შესამე წევრზე, ერთადერთ მამაკაცზე რას გვეტყოდით?

- დავიო ჩემი დისხეული გახლავთ. სცენაზე პარტნიორობას, მის გარეშე კი პირად მცველობას გვიწევს (იცინის). ძალიან ნიჭიერი ახალგაზრდაა.

- ქ-ნ ლია, კმაყოფილი ბრბანდებით საკუთარი შემოქმედებით?

- საზოგადოების სიყვარულის მოპოვება იოლი არ არის, რომ უფრო, თუ შერზე ადრე დაიბადნენ მარა თარბნიშვლი, მამდღერ განსაშვილი, ანა ბაგიაშვილი და სხვები. სულჯან არ მაქვს მისი ილუზია, რომ ჩემი შემოქმედება ისტორიამ დორსეულად ან გადამჭარბებულად წარმოაჩინოს. უბრალოდ, იმ საქმეს ვაკეთებ, რაც მიყვარს და ამით ბედნიერი ვარ.

- ცხოვრებაში, ალბათ, იმედგატრეუბაც ბევრჯერ გქონიათ?

- მერე რამდენჯერ, მაგრამ თავს ყოველთვის ვიმხნელებ და რეალობას მარტყობად ვუერთებდი. სიცოცხლე ხანმოკლე და მას გალამაზებდა სჭირება.

- ორიოდე სიტყვა იმ ადამიანებზე, ვინც თქვენსავით ქართული ფოლკლორით სულდემლობს და მისი აღორძინებისათვის იღვწის?

- დღემოს მაღლობას ვუძღვნი, რომ ამქვეყნად არსებობენ: სუნიშვილები ანსამბლის ყოფილი მოცეკვავეები; - ბ-ნეზ ფირდონ სულაბერიძე, ომარ შერვაშელი, ომარ მჭებო, შოთა სოფრია, თენგიზ უთხლიაძე; კომპოზიტორები - შოთა ჩაკვეტაძე, მერაბ მერაბიშვილი; ბ-ნეზ ჯემალ ჭკუასელი და გიორგი უშკიშვილი; ომარ კულაბტრიშვილი, რომელმაც სალაპერტი გადართინა და, რა თქმა უნდა, ანზორ ერქომაიშვილი, რომლის დამსხურებაც ქართველი ერის წინაშე განუშობლად დიდა.

- ქ-ნ ლია, რას იხურვებდით?

- მიყვარს ადამიანები, სიცოცხლე და, რომ შემეძლოს, დროს ვაგაგრებდი, ამდამ ახალგაზრდები რომ დავიხვო. სიყვარული და სილამაზე არ უნდა მოკვდეს, მაგრამ, რაგვან საჭიარო სხვაგვარადა მოწიხობილი, მოიდი, მოეფფეროთ ერთმანეთს.

● ლიანა ასათიანი შვილიშვილებთან

ნელი, სევდის მომკვრელი. მაგრამ მიძაღვი შეხვედრის იმედი აპლებინებდათ.

ეს შეხვედრა 2002 წელს შედგა რომში. დედა ლექსოს კონცერტზე დასასწრებად შეიდი დღით ჩავიდა. ინგლისიან და და დისშვილი ჩამოვიდნენ – ნინო და ნინი. ნინო ცნობილ კუბტურე „ზენაისთან“ მუშაობს საინფორმაციო განყოფილებაში და ადამიანებთან ურთიერთობის საოცარი უნარი აქვს. მისი მეუღლე თ. ბეგიშვილი ექიმია, ქალიშვილი ნინი – ბანკის თანამშრომელი.

ლექსო „სანტა-ჩინიოლას“ დარბაზში ივარ სტრავინსკის კონცერტით წარსდგა. ლიანამ ფანტასტიკური კონცერტი მოისმინა. მას ისეთი შთაბეჭდილება შეუქმნა, რომ ლექსომ კი არ დაუკრა, არამედ სტრავინსკთან ერთად შეთხზა ნაწარმოები. სამი დღე უკრავდა ლექსო და ვიველ სადამის – ახლებურად. დედა დარწმუნდა, რომ ლექსო დიდი პიანისტის გარდა, დიდი მუსიკოსია. მისი შეხება ინსტრუმენტთან განუმეორებელია, ნაწარმოებს კი ავტორთან ერთად თითქოს თავიდან ქნის.

ბედნიერი 7 დღე სწრაფად გავიდა. ოჯახის წევრები დაიმშლენ. მიძაღვი შეხვედრამდე!

დღეს ლექსო თორაბე მსოფლიოში უდიდესი მუსიკოსია. მისი საშემოქმედლო ხელოვნება უნიკალურია. მაგრამ სხვა მისივე ავისრია. მას მაინცა, რომ კარგმა პიანისტმა თაბებუნ უნდა აღზარდოს. როცა დიდი ხნის წინ ნიუ-იორკ დასტავა და ინდიანას შტატის ქალაქ საუბენში დასახლდა, ინდიანას უნივერსიტეტში საფორტეპიანო სტუდია ჩამოაყალიბა, რომელიც დღეს მის სახელს ატარებს. პროფესორ ლექსო თორაბეს ჰუკის სტუდენტებს, რომლებიც მასთან მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან ჩამოდიან. დღეს მის სტუდენტებს და საპირანტებს უკვე ადირაბენ ბრწყინვალე პიანისტებად. მათ შორის ქართველებიც არიან.

როცა ლექსოს კეთიხებთან ამ მეორე მიხისის შესახებ, იგი შორიდან იწყებს მოყოლას.

რუსეთში დაწყებული „პერსუტაციის“ დროს მუსიკისთვის არ ეცვალათ.

მან ნიჭიერი ახალგაზრდები მუსიკისთვის მისივე მისაღებად თავისი მიიწვია. გაიხსენა რუსეთში გერცელებული პრაქტიკაც, როცა იმართებოდა „სკალას კონცერტები“ და პროფესორები ღია გაკვეთილებს ატარებდნენ კონცერტის სახით. ამერიკაში ასეთი პრაქტიკა არ იყო. მისწვეული სტუდენტების საშუალებით მან აწინააღმდეგა ამერიკას და მსოფლიოს, რა სასიყვითო ძალა ჰქონდა მას. მართლაც, წარმატება დიდი იყო. 1995 წელს ეალერი გერგიევმა ლექსო და მისი მოწაფეები „თეთრი დამების“ ფესტივალზე მიიწვია. „სკალას კონცერტების“ გარდა, აღსაზრდელების მონაწილეობით ლექსო მუსიკალურ მართაონებს ატარებს, რომლის საშუალებითაც მუსიკის მოყვარულებს ერთ კონცერტზე შეუძლიათ რომელიმე კომპოზიტორის ვეულ ნაწარმოების მოსმენა. „მართაონის“ გასტროლებმა მსოფლიოში ადირაბა მოიპოვა. მასში მოსწავლეების გარდა მონაწილეობის მიღება შეუძლიათ ცნობილ პიანისტებსაც. ასე შესაძლებელია, მაგალითად, პროცოფიევის, სტრავინსკის ვეულ საფორტეპიანო ნაწარმოები. ამასთან დაფუძვლდნენ 8 საათიანი კონცერტი სკიაპაინის მუსიკის მოძღვნებს.

როცა ეთიკებზე გეითხებთან, დაეთი და ლექსანდრე თორაბეები თუ გამორჩენილი მუსიკალური ნიჭით, სახე უნათებდა ლექსოს და აშბობს, რომ მუსიკალურები ნამდვილად არიან, მაგრამ პიანისტი არცერთი არ იქნება, რადგან ერთის საყვირი მოსწონს, მეორე – საქუსონი და კარგადაც უკრავს.

„...ნოემბრის პირველ რიცხვებში ლექსო თორაბე თბილისში კონცერტებს გამართავს. თბილისში ის მეორედ ჩამოიხს ნანგრძლივი განსწრების შემდეგ. პირველად საქართველოს პრეზიდენტის მიხეულ სააკაშვილის ინაუგურაციაზე ჩამოვიდა. იგი კონცერტისთვის დიდ დარბაზში კონცერტებს გამართავს. რა თქმა უნდა, „მუსიკალური მართაონი“ იქნება.“

თბილისს დიდი სიხარული ელის... ლექსოს მსოფლიო მუსიკოსი ლექსო თორაბე, რადგან აქ მუტ მასუხისმგებლობას გრძნობს. ეს მისი შრომობური ქალაქია.

ლია კაკაბაძე

ემირის ისტორიაში. აერობორტში ლიანა ასათიანს შვილი და მისი მეგობრები შამპანურით და ვეჯივლებით ელოდნენ. იქ იყვნენ ჟურნალ-გაზეთების, ტელევიზიის, კინოს მუშაკები. რამდენიმე საუთმანი, კარდინალური, ადვოკატური შესახედაობის ლექსოს დედა“, – წერდა ნიუ-იორკში ვეულაზე პოპულარული „სახალხო ჟურნალი“ და ამ ფაქტს ექვს გვერდზე აშუქებდა. დედის საპატრიკეპულოდ რესტორანში საზეიმო სუფრა გაიმალა. გვიან დამით დაბრუნდნენ შინ და ცრემლნარევი საუბარში დაათინდნენ.

ლიანა რამდენიმე დღის ჩახული იყო შვილთან, როცა ბინაში ტელეფონმა დარეკა. ნიუ-იორკის ფონაზონიის ორეკსტრის სასწრაფოდ სჭირდებოდა პროცოფიევის მეორე საფორტეპიანო კონცერტის სოლო შემსრულებელი. ლექსოს მოსამზადებლად, მხოლოდ ორი დღე მისცეს. ლექსომ სასწაული მოახდინა. კონცერტი დედას მიუძღვნა და მსმენელები აღაფრთოვანა.

ამერიკაში მიღებული არ არის ვეჯივლების სცენაზე მირთმევა. ამიტომ ლექსომ ადმინისტრატორის სისოვა, კონცერტის შემდეგ მისთვის დარბაზიდან მიეწოდებინა ერთ-ერთი თაიგული, რომელიც მასვე თითით აწინაა, სად იჯდა და ადმინისტრატორმა ვეჯივლები მართავა. დარბაზში ატყდა ტაში და შეძახილები: გეყვარხართ, გეყვარხართ, დედა!

ლიანამ და ლექსომ შტატების პრესტიჟული დარბაზები კონცერტებით მართარეს. ზაფხულის ბოლო დღეები კი პალატო ჰედში – სამხრეთის ტროპიკებში გაატარეს. ოჯახის სანაპიროზე, საოცარ სილამაშეში დაისვენეს.

დადეგ განსწრების დრო, დამთრეუ-

პაპარი ბრიუსოვი (1873-1924)

„საჭიროა ბურუსში გზამკვლევი ვარსკვლავის პოვნა; მე ვხედავ მას: ეს არის დეკადენტობა... მომავალი მას ეკუთვნის, განსაკუთრებით მაშინ, როცა იპოვის თავის ბელადს. ეს ბელადი კი მე ვიქნები! დიას, მე.“

სონეტი ფორმას

არის ფაქიზი, იღუმალი
ურთიერთობა
მონახაზსა და სურნელს შორის
ნაზი ყვავილის,
ისევე, როგორც ვერ ანათებს,
ბრილიანტს სხივი,
სანამ ალმასის წახნაგებზემ არ
ათრთოლდება.
ისევე, როგორც ფანტაზიის
მერთალი ხაზები,
ცვალებადნი და ღრუბელივით
ზეცად მიმსრობონი,
გაქვავდებიან და ვერაფერს
აყლებენ დრონი,

როს იქცევიან ჩამოქნილ და
სრულქმნილ ფრაზებად.
მეც მსურს, რომ ჩემმა ოცნებებმა,
მსგავსა სიზმრისა,
პაოვონ საჭურვლად დახვეწილი,
ნაზი ფორმები
როს სიტყვადქმნილი იხილავენ
სინათლეს მზისა.
დაე, მეგობარს, როცა გახსნის
კრებულს პოეტის,
წარიტაცებდეს მოხდენილი,
მწყობრი სონეტი,
ლალი ბგერწერა მწვიღებ
მწვიდი სილაპაზისა.

წამება

ეს ტკივილი არაერთხელ ვიგემე,
ჯვარზე გაყვრაც არაერთხელის
მრგებიო,
სისხლი სამოსს შემიღებავს ისევე
მე
და თვალუმში მზის სხივები
ქრებიან.
სისხლში ცურავს ჩემი გვაში,
გამხმარი,
მე სხეულით ოდენ ტანჯვას
ვპოვებდი,
აქვე ახლოს, საფეხურზე
დამსხდარნი,
კვლავ ითვლიან წამებს
ზარნაშოები.
თუმც წამება მკაცრია და
მტანჯველი,
აღტაცებით მსურს ვიმღერო,
არ ვღღმდე,
მე ჩემს ჭალათს სიხარულის
ძიხილით
ვეუგალობებ და დიდებას
აღუვლენ.
მოდი, კვლავაც უმოწყალოდ,
უსიტყვოდ,
ძელს გამაყარ, ხელთ მიწიე
სამსუვალნი,
რომ მე ისევე დაუტყრომოდ
შევიძლო
ძვირფას ხელებს დავეწყო
მამვრალი.
ვარ უზომო ტანჯვით
გაწამებული
და ვნებებთან ბრძოლით
განახლები,
გთხოვ, მომპაყრო ერთგულებით
ქალწულის
შენი მკაცრად უმოწყალო
ხელები.

მოსე

მე ვმწვებოდი იღუმალი
მწვერვალებიდან,
აღამის ძესთან კვლავ მოქმენდა
სიტყვა გრძნეული,
მეგონა ჩუმი სასოებით, კრძაღვით
მელოდნენ,
მათ კი კერპებთან გაემართათ
როკვა ველური.
მე ამ ხორხოცში ჩაეწვდი მათი
სულის ხეველებს,
ქვეშე დავლექე უსარგებლო
რჯულის ფიცრები,
სამარადისოდ შეგაჩვენე ვერი
რჩეული,

თუმც გულს არც რისხვა, არც ნა-
ღველი მე არ მიღრღნიდა.
შენ კი, უფალო, მე მიბრძანე
ფიცარნი რჯულის
კვლავ აღმედგინა. დამნაშავე ამ
ბრბოს შეუნდე –
რჯულდება მიეც. უსაზღვროა ეს
სიყვარული.
მე ვერ გაზევდავ განვიციოხო ჩემი
მეუფამ,
რასაც მიბრძანებ, აღვასრულებ
შენი ერთგული.
თუმც ბრბოსთან მიძღვის
სიყვარული ზიზღმერეული.

მასხოვს, როგორ მიკვირდა, ჩემს ყმაწვილქალობაში მოწიფულ ადამიანზე რომ იტყონდნენ, ახალგაზრდა, იმედისმომცემი შემოქმედიაო, და ვერ ვხვდებოდი, რომ ამით იმ „პერსპექტიულობას“ უსვამდნენ ხაზს, რომელიც, ალბათ, არასოდეს დადგებოდა.

მიხეილ თუმანიშვილის სას. კინომსახიობთა თეატრის მსახიობი რუსუდან ბოლქვაძე იმ ბედნიერ გამონაკლის მიეკუთვნება, ვინც მართლა ახალგაზრდაა ამ სიტყვის საუკეთესო გაგებით. ვასაოცარი ენერჯით, სბოლით, გამორჩეული გარეგნობით დაჯილდოებული ქალბატონი პირდაპირ გნუსხავთ იმ შინაგანი იმპულსებით, განცება მხოლოდ დიდ მსახიობებს რომ აჯილდოებს და, რითაც, სამწუხაროდ, დღეს ბევრი ვერ დაიტრამბებს.

რუსუდან ბოლქვაძე:

„ქართულ თეატრში კრიზისია...“

● ელენე „ზაფხულის ღამის სისმარა“

– ჩვენი ჟურნალის მკითხველებთან შეხვედრიდან დაახლოებით ექვსი წელი გაიცა. ამ ხნის მანძილზე რა შეცვალა მსახიობ რუსუდან ბოლქვაძის შემოქმედებისა და პირად ცხოვრებაში?

– პირად ცხოვრებაში არაფერი, გარდა იმისა, რომ ორი მძიმეშვილი და ამდენივე ნათელი შვიქმატა. სამწუხაროდ, არც შემოქმედებაში მოხსნარა მნიშვნელოვანი ძვრები და ამის მიუხედავად ქვეყანაში მიმდინარე პროცესები მიმანია. ვთვლი, რომ დღეს ქართულ თეატრში კრიზისი და ასე გაწვდილი გარდამავალი პერიოდი დრამა ჩემი თაობისათვის. ვცდილობ, თავადვე შევავსო უმოქმედობის წლები (ექვსი წლის მანძილზე ხელ ორ საექტა-

კლში – შექსპირის „ჯულიეტასა და რომეოში“ (თანამედრ. ვარიანტი – რედ.) და სერბების „კუპა წყალში“ ვითამაშე. 2000 წელს შემოქმედებითი საღამო, პირობითად ბენეფისი, გაემართე და მასში თავი მოვეუარე ველაფერს, რაც წლების მანძილზე შემეძინა. წელს, გაზაფხულზე მოვაწვეე ფორტანამუშევრების გამოფენა, რომელსაც ასევე ჩემი ცხოვრების ნაწილად მივიჩნევ და, პროფესიონალების აზრით გამხნეებულმა, მნახველებს ის ფორტები შევთავაზე. რომელსაც საქმიანის მანძილზე ჩვენი ქვეყნის მთავარ ბარში და მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში საესტრადო მოგზაურობების დროს ვიღებ.

– ერთ-ერთ ინტერვიუში ბრძანეთ, რომ ძაყურებლის გარეშე თეატრი მკობია. და, თუმცა მუდამ გვაკადმით თქვენი ძაყურებელი, საინტერესოა, უკანასკნელ ხანებში ახალგაზნისმა თეატრებმა ამ მხრივ გარკვეული კონსერვაცია ხომ არ გავიწყობა?

– არა მგინია. ყველას თავისი ძაყურებული ჰყავს. მით უფრო, რომ ის თეატრები, რომლებსაც გულისხმობთ, თავის დროზე სწორედ თუმანიშვილის მიწაყვეებმა გახსნეს და ამაში ცუდ ვერცერთის ვხედავ. ჩვენ ზოგადად წაყვრივთა ძაყურებელი და ამის მიზეზი გაუსაძლისი ყოფილა, რაც საერთოდ თეატრის ტრაგედიად მიმანია.

– თქვენც, როგორც მსახიობის ჩამოყვარებაში დიდი წვლილი მიუძღვის ორ ბუმბერაზ პიროვნებას – ბნ ლილი იოსელიანსა და ბნ მიხეილ თუმანიშვილს...

– ზოგერთი ადამიანი შემოქმედებით მოღვაწეობას ისე იწყებს და ამთავრებს, რომ თავისი აღმზრდელი, მოძღვარი, პედაგოგი არ ჰყავს, რომელიც დელობას ან

მამობას გაუწევდა. საბედნიეროდ, უფელმა ორევე მარგუნა და ზუსტად ამ თანმიმდევრობით, როგორც საჭიროა იმ ლილი, გარდა იმისა, რომ უდიდესი, სრულიად განსაკუთრებული, მართლაც მისაბაბი პიროვნება და რეჟისორი ბრძანდებოდა, არანვეულბრძვი პედაგოგიცაა, რასაც ბნ მიმაც აღნიშნავდა ყოველთვის. სწორედ ამის დასტურად მიგვიყვანა თავისი სტუდენტებით დაკომპლექტებულ თეატრში ქნ ლილის აღზრდილები – მეგობა ჰაინაშვილი და ნინო ბურდული, რადგან თანამოაზრეები, ერთი სურს წარმომადგენლები და ერთი პედაგოგი – გიორგი ტოკოტონოვოვის აღზრდილები იყურენ.

– ქნ ლილისთან ურთიერთობის ოთხი წელი სწავლის პროცესი იყო და მისგან, როგორც პედაგოგისგან, ბევრი რამ შევეითეს. კინომსახიობთა თეატრში ოცდახუთი წელი ვარ და აქედან ოცი ბნ მიმას გვერდით ვიდექი. მასთან ურთიერთობის ყოველი დღე დიდი სკოლა იყო ჩემთვის.

– დღეს თეატრს ხელ სხვა პიროვნება უღვას სათავეში. დავიწყებას ხომ არ მიეცა ბნ მიმას ტრადიციები?

– არავითარ შემთხვევაში, რადგან ყოველივე სისხლში გვაქვს გამოვლარი. შეიძლება დავიწყებას მიეცეს ერთი რომელიმე საექტავლი, ისიც იმ თაობისათვის. ვისაც თვალთაც არ უნახავს თუმანიშვილი, მაგრამ თითოთ ცხოვრების წესი, ურთიერთობის სტილი, არასოდეს და ეს მარტო ჩვენზე კარა, ახალბოლქვებსაც ვრცელდება, ორგანულად რომ ერწყმან დასს. ჩვენ ჩვენი ცხოვრებითა და წესებით უკვე გვარის გამგრძელებლად ვითვლივართ.

– უკანასკნელ ხანებში გარკვეული

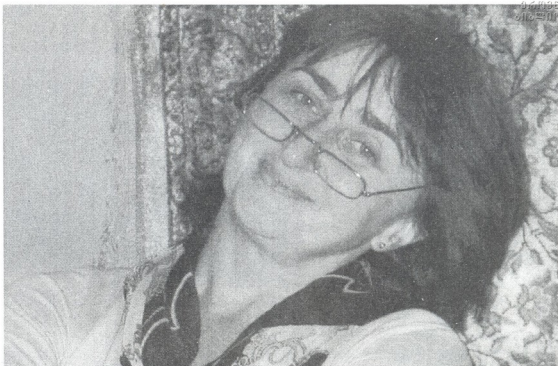

● „ამფიტიონი - 38“

შერკური - რუსუდან ბოლქვაძე,
ოუბატერი - ვოუა პაინაშვილი

მსჯელობის საგანი გახდა სპექტაკლი „ჯულიეტა და რომეო“. პირადად მე, როგორც მაურტრუქმა, ერთგარი დისკომფორტი ვიგრძენი მისი ნახვისას. თქვენ, როგორც ხელოვანს, რამდენად მისაღებად გეკრწენება, როცა კლასიკურ ნაწარმოებს ამგვარად, შე ვიტყვი, ექსპერიმენტულად ეკურობიან?

- რას ნიშნავს კლასიკური? იცის კი ვინმემ, როცა შექსპირი ამ ნაწარმოებს ქნინდა რას გულისხმობდა, როგორ უნდა დღემდელიყო? თუნდაც ძეგურელის სა-

ქვეყნოდ აღიარებული ფილმი „რომეო და ჯულიეტა“ ზუსტად ისეთია, როგორც შექსპირის დროს თამაშობდნენ? თავად შექსპირის მიუჩინებოდა იგი? დროს თავისი მოაქვს და თუ არ აძვეო, ხელოვნება და შემოქმედება აღარ იქნება. ერთი კია, შესაძლოა, ზოგიერთი სცენა მართლა ცოტათი გადაჭარბებულად მოვეჩვენით. რაც შეეხება ექსპერიმენტს - თავად შექსპირსაც არ დაუდგენია ნორმები. მას ხომ რუმარებიც არა აქვს, არც ის უწერია, ტექსტის წარმოთქმისას ეს თუ ის პერსონაჟი ტირის თუ იცინის, ის რაიმე ამგვარი. სრულ თავისუფლებას განიჭებს და სწორედ ამიტომაა გენიალური. ყველა ეპოქაში, თითქმის ყველა ქვეყანაში იდგებოდა მისი პიესები, მაგრამ რა გინდ დიდებულაც არ უნდა იყოს სპექტაკლი, იგი მაინც არასოდეს იქნება ისეთი, როგორც ინგლისელის წარმოდგენაშია.

- ბევრად უმტკივნეულოდ, ვიდრე თავად ქვეყანაში, რადგან ასე მყევთად არ ხდება ასაკის გამოიჯუნა. თეატრში ჯერჯერობით ასაკოვნად ვერ ვგრძნობ თავს.

- საერთოდ, არავითვურად მიმანწია, როცა მსახიობს პარტნიორების გამოჩნევას თხოვენ, მაგრამ არ შემძლია თამაშ თოლორიათი არ ვახსენო...

- თაზო ჩემი პირველი პარტნიორი, პირველი შეგობარი იყო ამ თეატრში მოსულის დღიდანვე. თავიდან ცოტათი უცხოვ ვგრძნობდი თავს და თაზო ძალიან დამეხმარა ამის გადალახვაში. ოდნობიერ წელი ერთად გაატარეთ სცენაზე, მე მისი უსახლგროდ მაღლიერი ვარ.

- ქრო რუსუდან, კინოში რა ხდება? - არაფერი, ყოველ შემთხვევაში, პირადად ჩემთვის.

- სერიალებში მონაწილეობაზე თავად ამბობთ უარს თუ... - ერთხელ მქონდა შემოთავაზება, მაგრამ რაღაც გაუგებრად დამუშორდით ერთმანეთი?

- საბოლოო გვეგებზე რას გვეტყვიდით? - დიდი ხანია ჩუბოვის „აღლულის დღეზე“ ეშუშობით და ოქტომბრის ბოლოს სეზონის ალბათ ამ პრემიერით გახსენით. დანარჩენი რეჟისორებზეა დამოკიდებული.

- ისღა დაგვრჩენია, წარმატებები გისურვით და უკეთესი მომავლის იმედით დაგმორდით.

ესაუბრა
ბანანა იმსახვილი

- თაბათა ცვლა გარდაუკალი

ადამიანს უკვლავების მოპოვებას ვუშლია...

ჩემი ჟურნალის ფურცლებზე „შემთხვევით“ რესპოდენტებს ვერ მსებვით. მათი საინფორმაციო პარტი მათივე ცხოვრების საინტერესო და სხვათათვის მისაბამი წესია. გამონაკლისი არც დღევანდელი სტუმარია. მასინჯურში გავლისას ულამაზესი პარკის მშენებლობის ინციტატორით დაინტერესდი. ამე ვაიციანი აჭარის უზენაესი საბჭოს დეპუტატი ნადიმ ბერიძე, ადამიანი, რომლის თვალსაზრისებს წესია სხვათათვის სიკეთის კეთება, ვა-

ჭირებულისთვის გვერდით დგომა, წაქციულისთვის ხელის შეშელება. აქვე დაემატებ, სანამ მან ხელის შეწყვეტბოდი, მის შესახებ ვაეკითხ-ვაამოივითხე და სწორედ „საინფორმაციო წყაროებიდან“ ვაგონილმა მომეცა ამის თქმის უფლება. უფრო მეტიც, როგორც მიიხვებ, სიკეთე თვაბიბო მოსდგამს. დღევანდელი ასბესი ნადიმ ბერიძის მამა და ბაბუა, რუმელისაგან ნათელი სახელი და კეთილი გავლი დატოვებს ამ ქვეყნად.

ს იკეთეს ზოგი სხვის დასანახად გვეთბეს, ზოგიც, წინ დამხედებათ, ფიქრობს. თქვენ?.. - ვკითხე ბნ ნადიმს.

- სხვის დასანახად ერთი ნაბიჯიც არ გადამიდგამს, - მიახსოვა, - უბრალოდ თავს ვაღებე დიდი ვიცილი, რაც შემიძლია, ის ვაკეთო. ხშირად ჩემს თავზე გაცილებით მეტი ვაღებებულბა ამილი, ვიდრე მეკისრებოდა. თუკი აღმამან სხვისთვის არაფერი ვაკეთებბა უნებაროდ და უსიყვარულოდ, მაშინ მის ცხოვრებასაც არ ქონია აზრი. როცა ირვავლიე იმდენი ვაჭირებებოდა, როცა დედას ბავშვისთვის ფეხსაქვილი ვერ ვუწოდებ, რათა სურვამი ვაუშვას, როცა ავადმყოფი უსახსრობის გამო ექიმთან ვერ მიდის, შვიდად ვოწმის უფლება არავის ვვაქვს. ადამიანი მოკვდავია, მაგრამ უკვდავების მოპოვებაც შეუძლია, თუ სწორად იცხოვრებს. არ ვიცი... შეიძლება ქვეყნობიერად მეც ვეცდილობ, კაცური კაცის სახელი დავიკვიდრო ამ ქვეყნად და ამბობაც იქეა ჩემი ცხოვრების კრედილ აღმამიანი თანადგობა და სიყვარული. თუქცა აქვე დაემატებ, რომ თუ აღმამიანი ვანსად ვარემოში ვარ დაიბადე და სიკეთის მავალითხე არ ვაბიზარდა, კეთილმოილი ვერ იქნება.

- და მაინც, მიუხედავად იმისა, რომ დეკლარატი ბრძანდებობ და ვაღდებუბი ხართ, ადამიანების გვერდში ამოუდგებით, ალბათ ვყოფილა შემთხვევები, როცა ვერ ეხმარებობთ მიზონებელბა? მაშინ?..

- მაინც ვაუბრებ ვეცდილობ, მოეძებნო რაღაც გამოსავალი. - ხელდაეხარვის რაიონში, რომლის მავორტარტიც ხართ, თავის დროზე საკმაოდ მედიდარი და მდიდერი იყენ. რა მეფომარეობაა ახლა და რას აკეთებთ პირადად თქვენ მის ასალიორბიხუნელად?

- დღეს ქვეყნა ჩამოყალიბების პროცესშია. ირვავლე იმდენი რამ არის გასაკეთებელი, რომ შეიძლება თვალშისაცემი არც იყოს, რაც დღედღე ვაკეთებ. თუქცა დახევათობით შემიძლია ვთუქცა, რომ ამ წელწინდახებვის მამბილზე მავროდაც უამრავი რამ ვახდობ და ვისაც დანახეა უნდა, ის აუცილებლად დინახახებს. ახლა ვდგებით ფეხზე და ამდენი ითხოვრებ ნაბიჯი წინასწარ კარგად არის გასაფხვლი. მოგესწინებათ, საბჭოთა კავშირის სავრცემი სხვა სტანდარტები და მოთხოვნები იყო. დღეს იმდენად განსხვავებელი და ხშირშეცვლილია ვეყვავილი, რომ თან უნდა ვისვარებოთ ბევრი რამე და სამ სავქე ვაკეთებთ. ამის კ დრო და ვაგავეული მეცნიერული მიდგომა სჭირდება. როგორლია მსოფლიო ბაზარზე ვასობა, მაგრამ არანაკლებ რთულია მისი შენარჩუნება. მეცნიერებბა კარგად ვსაგანთარებელი ხელვაკარვის რაიონში, რის შუგავდაც მოსახლეობის არაქველბობიერეა შემოსავალი ქმნიდა. დღეს ეს დრავე გააბარტებულბა და აღსაღებია. დიდი დამხარება სჭირდება გლეხს, რომელმაც უნდა შეეძლოს როგორც ვინსალი. ვკოლოგორად სუფთა მოსავლის მიღება, ასევე მისი რეალიზება. ჩვენ უნდა შევქვლით

პროდუქციას მათვეთ სასაქონლო სახე თანამედროვე სავროთაშორისო სტანდარტების მიხედვით, რათა ქართული პროდუქცია კონკურენტუნარიანი გახდეს.

- როგორც ვიცი, ერთ ხანს ასლან აბაშიძის თანამშემუცეც იყავით...

- მოსკოვიდან ახალი დაბრუნებელი ვიყიე, როცა ასლან აბაშიძემ სამუშაოდ მიმიწვია. არ დავიმილავი, და სიამოვნებით დავიანხმდი. ეს ის პერიოდა, საქართველომ დამოუკიდებლობა რომ გამოაცხადე და დიდი სურვილი მქონდა ჩემი ცოდნა და გამოცდილება ქვეყნისთვის გამოიყენებინა. თუქცა წელიწადნახევარში დავერწმუნდი, რომ ხალხისა და აჭარის ხელისუფლების ინტერესები მეტივად განსხვავებულბა და თანდათანობით ჩემი იტუნება, ავეუშებებბა მდიდერი, ერთიანი საქართველო, ილუზიას უმსგავსებოდა. ამიტომ სამსახურს თავი დავანებე და აქტიურად ნაკები ბიზნესში.

- აჭარის მოსახლეობის დიდი ნაწილი კარგად ფლობს რუსულ ენას. თქვენს მეტყველებბაში თუ ირვავ რუსული აქცენტიც იტრობათ, საუბარში მოსოვიც ახსენებ...

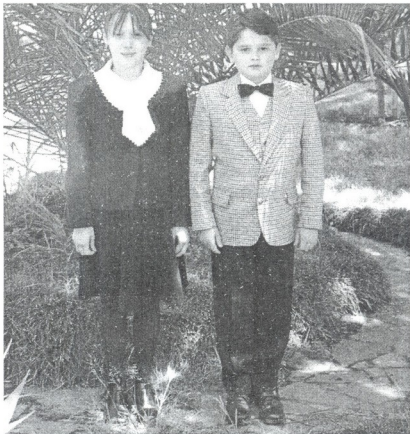
- დღე და მოსკოვში დაიბადე და ვაბიზარდა, - ვაკლბა ბნ ნადიმს,
- ინსტიტუტის დამთავრების შემდეგ სამუშაოდ აჭარაში ვანაწილეს, მასინჯურში ცხოვრობდა, ბაბუაქემის ოჯახის მახლობლად. მამას დანახვისთანავე შეეფარება დედა და მიუხედავად იმისა, რომ მშობლებსაგან დღეს წინააღმდეგობას წააწვდა, თავის რჩევლებზე მაინც დაქორწინდა. დღემდე მალე მოიპოვა ქრის ნათესალების წონება და სიყვარული. ცდილობდა, შვილიწყნით დაეცეა აჭური ტრადიციები და წესწრელებები. სამ შვილის ხელშეზღვევ მყავრდაც კი ვებრდიდა, რათა ვინმეს არ ეთუქცა, დღეს რუსი მკვთე და ნებახე არიან მიმეუბლებები. ამის გამო თანატოლებთან ურთიერთობის მიხედვლებიც კი ვიყავით.

- ქართული ისწავლა?
- რა თქმა უნდა, ვარდა ამისა მისგანაც ბევრმა ისწავლა რუსული ენა.

რუსული სწავლა დავამთავრე და სწავლა მოსკოვში ვავაგრძელებდი. იმისთვის ყოველტრტი წიფილ დაბლომზე დამთავრებე და კითხვებზე ამტკობეს. ცოტა ხანში უზერეთიდან სახელიობით მოწვევა მივიღე ასპირანტურაში სწავლის გასავრძელებლად, მაგრამ მოულოდებლად მმა ვარამეყვავლა და უარი ვთუქცე შემოთავაზებბაზე, რადანვე იქ რომ წავსულიყავი, ოჯახის დიდი ხნით მიმეწვდებოდი. თუქცა მშობლებს დასთავაზობი თხოვნის შემდეგ, ასპირანტურა მოსკოვში დავამთავრე და საყინდილატო დისერტაციაც დავიკვავი. სამბოძალად პერსპექტივაც ბევრი იყო, მაგრამ თავი ვამიხედებდი ჩავთვალე, მან დაბრუნებულბა ვაკვი და ოჯახისთვის მიმეუბნა.

- როგორც ჩანს, თქვენთვის მამიდან დიდი მნიშვნელობა აქვს ოჯახურ ტრადიციებს. რამდენად ახერხებთ სულიერი შემკვიდრების გადაცემას თქვენს შვილებში?

- იცლებს ღრო, იცლებს მუხედლებები, მაგრამ მე მაინც ვერ

● ნადიმ ბერიძე მეუღლესთან ერთად

– რას ვინაშით, ახალგაზრდებს ყველაფრის კორექტირება და „გარემბისება“ უყვართ... ალბათ ცოტა დათმობაზე უნდა წავიდეთ უფროსები.

– რაღაც აუცილებლად უნდა დათმობთ და, ამავე დროს, უდიდესი ტაქტი და სიფრთხილე უნდა გამოვიჩინოთ, რათა ის ფასეულობები, რაც საუკუნეებით მოგვღამაშ, შევინარჩუნოთ და ჩვენს შვილებს გადავცათ.

– მეუღლე თუ ერევა „მამათა და შვილთა“ ბრძოლაში?
– მეუღლე ცდილობს ნეიტრალიტეტი შეინარჩუნოს, თუმცა ისიც ქართული ტრადიციული ოჯახის შვილი და წეს-ჩვეულებების ერთგული დამცველია.

● ნინო და ნუგზარი

შევიცვლები. ბოლომდე ქართული აღიარებისა და ტრადიციების დამცველი დაერჩები, ტყუპი ქალ-ვაჟი შეგს – ნინო და ნუგზარი. თავიანთი სამყარო აქვთ და მეც ვცდილობ, მათი თვალით შეხვედრო ბერ რამეს, მაგრამ ვაღიარებ, ხშირად არ გამოიძღვს.

მარიამ ნაბაიძე

ძვირფასო მეგობრებო!

ერთგულებისთვის მადლობის მეტი რა გვეთქმის, რადგან თქვენი თანადგომითა და შემწეობით თუ არსებობს დღეს ჩვენი ჟურნალი. 83 წლის მანძილზე „საქართველოს ქალი“ არაერთხელ მდგარა ვოფნა-არყოფნის მიჯნაზე, მაგრამ, საბედნიეროდ, ვოველთვის გადარჩენილა, ისე რომ დღრსება არ დაუკარგავს. დღესაც შეუპოვრად გუძლებთ მზავნთა და მავნეთა შემოტევენს, რათა დახურვას გადავარჩინოთ ერთადერთი (არ გვეძინია ამ სიტყვის თქმისა) ტრადიციული, ქართული ჟურნალი.

აკვაც თხოვნით მოგმახთავთ: გამოიხსეთ ოფისი „საქართველოს ქალი“, ჩამოაღწეოთ დღისი ლულის ნაღობისა და თქვენი განმარტების იმერზე დანხარი.

ჟურნალის ხელმოწერებზე მიმართეთ შემდეგ სააგენტოებს:

საქმის – 35-64-40

ჟეკური – 34-44-78

ჟიქსიანიო – 34-11-40

ჯიქის ჟიქსიანი – 42-43-40; 33-26-73

მიქსი – 25-33-88; 37-47-49

ან მოგემართეთ „საქართველოს ქალი“ რედაქციაში შემდეგ მისამართზე: კოსტავას 14, გამომცემლობა „სამშობლო“, V ხართული.

ტელ: 99-98-71

ნიანსნაჩ ვინით მადლობას დანმაჩემისთვის!

თვლის ორდენის კაპლარს

(გაგრძელება)

● ვალერიან გოგირინდაშვილი, ვერა ლეგვინეას სერიიდან „ქართული მწერლები“

ცხადია, მეტისაც შეიძლება, შრავალის... მე აქ მხოლოდ მოთხულებს შევხსენებ ტიციან ტაბიძის ლექსს: „ბირნამის ტყე“: ყვილი მალაღას მოსდევს პაოლო, ფარშავანების შემოკრა აღუა, და ოფლიამ თოელი მიაყოლო - ვალერიანმა პალოტს გაარტყა“. ამ ახალი მთილით არის დაწერილი პაოლო იაშვილის ლექსი „გრივლი რომაძისეს“, - განაგრძობს აქვე პოეტი, - „გრივლი რომაძისეს უარყოფდა ამ ახალ მთილს ამ მოსაზრებით, რომ აქ არის პირდაპირი შთაბრძნა, რომ ეს შთაბრძნა ლიტერატურულია“, მაგრამ პოეტს ზუსტობრივად ეძლევა კითხვა: „თუ პოეზია მთელი საუკუნეების განმავლობაში სარეგულბო მათილო-გური სახელებით, რატომ არ უნდა ისარეგულბოს პოეზიამ პოეტების სახელებით... ჩვენ თითონ შევიყვანეთ ჩვენი თავი პოეზიის მასკარადში. ამორიან კიდეც ცოცხალი იყო, როდესაც ამ სტრიქონების ავტორმა აქვია ის პოეზიის სამბოლოდ“...

ამორილი, რომელსაც ლიოვიოსი „ომოსლასკ“ უწოდებს, კალი-ოსტროსი ლანდინ ურად არაერთხელ გაიყვებეს ვალერიანის ლექსებში, მისევე თქმით, „ვალსონობით აღჭურვილი“, ხელსუხად რომ არი-ეებს ვალს სიყვლებს. ამორილი ერთი დიდი თემა პოეტის შემოქმედ-ბაში და მის შესახებ აქ საუბრის გაგრძელება ზედმეტია, მაგრამ ამ უა-ღრესად საინტერესო პოეტური ხასის ერთი თემათა შევლება უფო-ვ საინტერესო თქნება მეთხუილისათვის, რამოუ ფოველი სახე, ფოველი მცირე დეტალი უხილავი მათეობითა განმარტკული და საესებით ორგ-ნულად ერწყმინ და ერთობიან ერთმანეთის ამ განსაცარ „დაისიეროს თეატროსი“: „კალიოსტროსი ლანდს შეთხუბა მან პაჰსინ, წინაპრის ნა-ბით არის ახლა იგი ბურავილი. მეფერ საუხეთი ათავად ველოა მსუ-რავლი. თითონ ფრთიანი, უხილავი, როგორც დენი... ასხეანაირებს სინამდვილეს, როგორც მგოსანი. თეაღმი მონოლით ავხაჰობს - ცბა-ერი მარად და ვალს სიყვლებს აქანავებს შუისადარად. ზან მუშპარი, ზან მოხუცე, ზან ჩიხოსანი, ზანღისინ ლოლად - ის თეირებს საიცარ გრძობს და ამ ლექსს, ალაბო, ნიდაბის ქეჟმ ის გოლიბებს“.

ნათქვამის ნათესაყოფად ისევე სანდო ცირკოძისეულ ვალერიან გოგირინდაშვილის პორტრეტს დავუხსენებ. დაისის ფრადზე მწერალს მისევე პალოტის მოსაზრებით ერთად ოფლიოს სახება წარმოსახება: „ოფელია მოდის - ნახი ქალბატონი პოეტის ოცნებებს: ისე ეფერება პოეტს ამ სახეს, რომ მესტებო ჩააცვა“. სანდო ცირკოძე ოფელი-ასთან დეკავშირებით ასეთ განმარტებას იძლევა: „ვალერიან გოგირინდა-შვილის ოფელია არაა ბლევის „წიწნაკოჟა“. წიწნაკოჟა ნისლა და თოჟული. ოფელია დაქმუხილია, ხელსუხესხეა. ოფელია მარგალიტა და პოეტი ჯეჰარს იწებს მასზე. დასების სცნებაჟმ სტრასკავით გოდის

როდესაც ვალერიან გოგირინდა-შვილი „ახალ პორტრეტზე“ ვეკსა-ურება, აქვე შეინშავს, რომ გრი-ვლი რომაძისე ამ თხიარება და ამ გოგურ მუიოს: „გრივლი რომაძის-მს სადაღო მანდაჟ და და ახლავ მისგან არ არის მოტიანად მიღ-ბული ეს განმარტება მეგობრობის და პოეზიისთან შეხედრია უსაყვა-რულს სახელებით. ტიციან ტაბიძემ რამდენიმე წლის წინათ გამოცხადა პოეზია როგორც უკანასკნელი ინტე-რობა. ეს ინტობის პრიციპი გამა-რობილებულია მისი ადრინდელი ლე-ქსით „ბირნამის ტყე“. ამ კონტე-ქსტში ასახელებს ლიოვიოსი თავისი „ციხვილი ვანწელი“ მეგობარი პო-ეტების ლექსებს: ტიციან ტაბიძე - სონეტო - „ვალერიან გოგირინდა-შვილს“, პაოლო იაშვილი - სონეტო - „გრივლი რომაძისეს“, თავისსავე ლექსებს: „ვკარისწერები დასმის“, სონეტო - „გრძობა აბამიძე და ვერარ ლე ზრევალი“; თუქცა დასახელება,

ამორილი - აზნაურობის დამრეგული, ამორილი სიმბოლია პოეტის. ის თეთი ცხოვრებას ქმნის ეფემერულად. მისი ვალბა სიყვლები სა-აჰოსი ვანბრავს (სწინის - ც.ხ.)“.

„ახალ პორტრეტში“ ვალერიან გოგირინდაშვილი ერთ ვისყოფრებულ მომენტს გამოკვეთს, კერძოდ, იმას, თუ რა განასხვავებს ცხოვრებას წე-ლია ამ მთილს სხვა პოეტებისგან:

„თქვენ ვერ დასახელებით ვერც ერთ ქართველ პოეტს, ვერც უცხოელ პოეტს ჩვენი წრის გარეშე, რომელსაც კონდეს ეს ინტობირ გაბედულბა. ის, რაც გააკეთა, შექნა ლეურას სახელით პეტრარკამ, ბეატრიკეს სახელით დანტემ - ჩვენ, ვანწლები, ვქმნით შთაბრძნული ერთმანეთის სახელით. ვიმორებს, ჩვენი შემოქმედება ამ არის უხილო ლექსების წერა. საჟემ რომ ლექსების წერაზე იყოს, ჩვენ უფრო ნაყო-

● მარცხნიდან მარჯვნივ პირველი რიგში სხედან: ნილოლი მინაშვილი, თამარ იაშვილი (პაოლო იაშვილის მეუღლე), სანდრო შანშიაშვილი, სანდრო შანშიაშვილის მეუღლე; მეორე რიგში: ვალერიან გოგირინდაშვილი, ფ. ლვინიძე (გ. ლვინიძის მეუღლე), გეორგიე ქიქოძე, პაოლო იაშვილი, ნინო ტაბიძე (ტიციან ტაბიძის მეუღლე); დგანან: რ. გვეტაძე, პ. აფხაბაძე, ტიციან ტაბიძე, ლილი ჯეჰარიძე, გ. ლვინიძე

● ვალერიან გოგირინდაშვილი, ნანა გოგირინდაშვილი, ლეკა ჭავჭავაძე, გულბათ ტრაბაძე, წაღვერი, 1937 წელი

ფორი ვიწროებით, მაგრამ ჩვენ ვერბოთ თავს მთელი მსოფლიო პოეზიის შემკიდრებელ და ვიკულ სიტყვამ მასუხისხსებელ ვართ... წაიხიეთ ანტიკულის სიტყვები შემსახრებ, ვეფრა პოეტ, მიქელ ბლოკსებ და თქვენ მიხედვით, თუ რა განსხვავებაა „ფანქრებსა“ და სხვა პოეტებს შორის პირიქების ათვისებაში და გაგებაში. ბალმინტა იმდგვა ამ სიტყვებში აღწერას, ჩვენ კი სიტყვებში შემოგვეყვას პოეტურა მარონება, როგორც ცოცხალი ძალა. ჩვენ აწაბრად მივახდინეთ სიტყვის დრამატება... და ფორეუბიან დამეტი როდენახებად... კალერიან შემთხვევით არ გაისინუნებს შალვა კარბილის ცრეიბიბილი - ც.ხ./ ამ სიტყვებში. ფორე როდენახების მთელი შემოქმედების ფონი ხომ დამეა, ამ ახალი შემოღება. ამ ერთი სიტყვითი დიდი ბეჭდულიც მწერლის, - „მკლარი ბრიუეს“ უბაღლო „მხატვრის“ - სარწმის, მართობიას და სვედის მუქვის უმარტოვის შემოქმედების ხახაბიას მკვერი კონტრეა შემოხაზული. ამ ხინტრებში შევახსინებთ მთიბეღას გრეგორე რიბაქიის ერთი შემეხიერ ლექსს - „ახალი ათმთილის დღვის მოცურება მისში“. რადგან მიუხედავად იმისა, რომ ვალერიან გაორინდამილის თქმით, დიდი მწერალი არ იმწერა და ვანსელა ამ შემოქმედებით მთელს, უწერარი შემოქმედის ეს სტრიქონები უთოღო „ახალი პოეტის“ თარგნეა გამოქრული და რა მთელად მისი ეს ლექსი. მაგრამ, ვიდრე ამ ლექსს შევხებოდეთ, მინდა 1966 წლის ანერვის ერთი სუხინი დღე გავეხსენო, როდესაც პალო იაფილის მუღულე ქალბატონი თამარ ბაგიშვილი ქართულ კლუბში პალოისთან შეხვედრის პირველ დღეუცხი საღამოს იხსენებდა:

„ერთხელ ქართულ კლუბში გაიმართა დიდი საღამო. მამას სთხოვეს, ამ საღამომე ვეყოლები გამეყდა. პალო კონფრანსიო იყო. ლანგრიტი ხელში დავატარებდი ვეყოლებს. უცრად, როცა მაგაფლებს შორის მივდილი, წინ პალო შემოხედა. შეუდგე ვაიყო ჩემი ვიპიობა. ერთხელ მან მამას სთხოვა - საღამოს ამხანაგებს მოვეფიხო. მოიფხა ტციანი, ვალერიანი და კლეკ რამდენიმე ამხანაგი. როდესაც მაგიდასთან ვისხულით, უცრად პალომ მითხრა:

- თქვენს სახელეუებს არ შემოძლია უღმობი.
- რატომ?! - შევეითებ ვაკვირებულმა.
- თქვენ რომ გეუფათ იმეტომ... - მივლდე მომიფო მან. მე არაფერი მითქამს, ტციანის ხელეებს ვუფერებო.

ქალბატონი თამარი საუბრისას დროდადრო ღუმეა. მერე მესხიერება ისე ღამხად და გამბედაურავად გამოძეულებდა „ციხეფერანსელა“ პოეზიად ქცეული დიდიბიდან რომელიმე დღეუცხიარ ეპიზოდს...

„ამაღალი და ლებრინტოვის ქუჩებს შორის მღებრე ბაღში ხშირად ნახავდით მას. (პაოლის - ც.ხ.) იქ დამკვდა თავისი საყვარელი სანადირო ძაღლი გერა“. მასხუსე, ერთხელ გერა გამოვრდა ჩემს საკტინად. პალო გაუფრდა და ქუჩაში გაავლო. კარგა ხნის შემდეგ მწერდა იგი: „ახლაც ტრის ჩემი გერა ქუჩაში“. თავის დღეუცხიარბეულ ლექსში გრეგორე რომაბაძე ამ დღითი გაისინუნებს პალო იაფილის და რეკვილითი მის ტრეფრულ ზეღრასაც იწინახარბეულეულეს: „ახლა ვაიფე, რომ პაოლის შობიი აკვდა მწიფ ფრეფრის ფორაჯიან ხატულე ლექსებს - თორემ ვეფიფერი: სხვა პატრიონი არავინ გავდა, რომ მხატვრულ თავაღებულს, ავარად ნაქებს“ უსწრწი ლექსებს: „ვერლებდა ხან ტრის ხეივან, ხან დადრინდლილი სარწახელში წერბქნის ტრეტი. ვაღუმე დგვიბდე უცკარი და ვეფა აუი, რომ ლექსები სთვის სახილბითი ვაგერტრე ტრონი... ღამხომ გერამ ვეფი, ძაღლის წაღლე წინა. ცრეობს რე მიმეჭრეთ, თუ ვეფარე: ამასა ვეფრდი. ვინ ფიცი, ვეფე მწიფი არევა - მიფივლის რანა? - იფი აფიფრე მიშხაბული ჩემი მისი ზეღრე. მიტრეკული, დაგარინდლი დღითი აწაბრად, ვეფე მუსეაითი ვინ ერთხელ ნაქებს ღრბში. დაიბრეჭეთ მწიფ პაოლის კოტლების ბარე ვეფრა წიფმა ჩემი დონი და რბილი ხერბო...“

ვალერიან გაორინდამილის ფონდში არსებობს ერთი საინტერესო ჩანაწერი, რომელიც სიტყვის შეუბება... „სიტყვის აღქმისათვის“ - ასე უწოდებდნენ პარნასული სტეფან მალარმეს და ამ მხრივ არც ვალერიან გაორინდამილი დგას მორს ამგვარი ეპითეტისაგან... „ვარ უცვლად

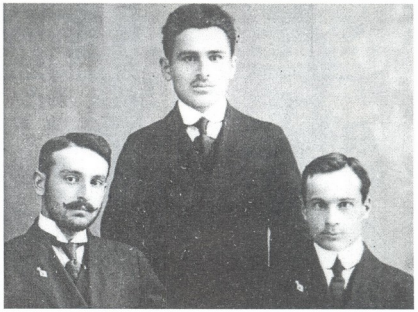
● 5 წლის ვუღბათი თავის მშობლებთან: მარი ირაკლის ახალი ჭკუჭავამ და ვიკოლ სვეერიანის ძე ტრიაკე

სიტყვის მისახარებე... - იტყვის მგობანი და ეს ჩანაწერი უთოღო ნიშნული და ერთგვარად საინტერესო მტრინია მისი პორტრეტისათვის:

„ფრანგ პოეტების ერთ ჯგუფში გადახდილი იქნა რამდენიმედი არა სერიოზული ლიტერატურული ერთი სიტყვის, რომელიც ვეუღლოდ ვერო დამახასიათებელი იყო ამ ჯგუფისთვის. ამ სიტყვის ფანტასტიკური პორტრეტი დახატა ერთმა მხატვარმა. იყო თქმული სიტყვის ერთი სიტყვის თებლარის შესახებ და შემდეგ ერთმა პოეტმა „სიტყვის“ სახელით სიტყვა მასხუსე, სადაც ხშივ გაუფა თავის დეაქვის და ძაღლიბა გადაუზდა პოეტებს პატრეისცევისათვის.“

და, თუკი ასეთი არ ამ შესაძლებელია, ვალერიან გაორინდამილის პოეზიადმე მთიბეღასი დაკვირვებული თეფი უთოღო აღბახინეს ამგვარ სათბილო სიტყვას, რომელიც რაღაც სხვაგვარ შემეხებს. სხვაგვარი სიღამების წარმხერებს უმხახვარება და იმდღეუღლად, იგი სიდიფრასისთან ერთად „მეუბნება“ სახესაც გვიჩვენებს, როგორც სინდლისა და სამინდლისა, იმისად მხმეღუდა, რომ რის „ნატვას“ ეწერაფვის მგობანი.

ეს ხალხული სიტყვა „სხვანაირი“, რის შესახებაც ვალერიან გაორინდამილის პოეზიასთან დავკონრებიოთ ერთ ჩემს აღნიხეულ წერილში მქრინდა საუბარი და ამგვად მასზე მთიბეღასის ვერადღეუბას ადარ შევამერებ, ამ შემთხვევაში და მხოლოდ ნიშნული იქნება „ციხეფერანსელი“ საერთო პორტრეტისათვის, რადგანაც, პალო იაფილის თქმით, „ციხეფერა ვანსელა“ - ეს ერთი პოეტია, მაგრამ ცარილი სიტყვის ამისა რომ არ დავრეკ, მხოლოდ რამდენიმე სტრიქონის მიფიხიბომ მგობნის შემეხიერ ლექსებიდან, რამდენადაც იხინი უფრო ნა-

● მოსკოვის გენერალსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის კურსდამთავრებულუბი. ცენტრში ვალერიან გაორინდამილი, 1994 წელი

თლად გამოცვეთნ ლირიკისის ნაბრეებს ამ სიტყვის შესახებ - „როდესაც სიტყვები კარგავენ ძალს, ადგლის უმობრე შობიარების სხვანაირს“. აღბათი, მთიბეღელი თავად მხმეღება, რომ პოეტს ეს სიტყვა სწორდება მთიერი შობიბეღებლის, მასერი განცდის ერთგვარ „მსახლერეულად“. რაც უთოღო მყოფილ შოგიბობა ამ სტრიქონების წაყთობის გამსჯე - დღეუცხიარ დღეობის ერთი ნატვამილი, რომ მარგალიტის მობიღება შესახებავებებს; ხართ ლბთა ნაწი, უცვლად დარბ სხვა სხვანაირი; ამოფე უცვლად იფელია ზეღის ძაღლებე მჯობნი, მისი ღობია სხვანაირი და საწებარო... ავეკე შობიბება პოეტის ერთი ლექსის გახსენება, რომელიც ასე აქვს დასათავრებული: „სხვანაირი ტროპოსი“.

სიკეთის გაუკეთებელი

3იტალიის ნიღაბი ნაბისიერი ტიპის კანსთვის

პამიდვის ნიღაბი ცხიმიანი
კანსთვის

ორი სუფრის კოზი ხაჭო ერთ სუფრის კოვზ პამიდვის წვებს შერეული და ოცი წუთით სახეზე დაიდეთ.

ნიღაბი ნორმალური კანსთვის

რკოლებად დაჭრილი პამიდვი სახესა და ყელზე დაიდეთ, რომელზეც წინასწარ მკვებავი კრემი გვეუბნება წასული. ზე-მოღან დოლბანდი დაფინეთ და ოცი წუთით გაიფრეთ.

ფორთოხლის ნიღაბი შერეული კანსთვის

ერთი ნიღაბის გული კარგად დანეჭეთ, დაუმატეთ ერთი სუფრის კოვზი ფორთოხლის წვენი და ნახევარი კვერცხის გული. დაიდეთ სახეზე 30 წუთით.

ლობოს ნიღაბი ნორმალური კანსთვის

ერთი ლობიო ლობიო რამდენიმე საათით დაალბეთ. მზარაშეთ და საცემში გაატარეთ. დაუმატეთ ნახევარი ლიმონის წვენი და ერთი სუფრის კოვზი ზეთის ზეთი. 20-25 წუთით დაიდეთ სახეზე.

ფორთოხლის ნიღაბი ცხიმიანი კანსთვის

ერთი ფორთოხლის დაჭრილი რბილობი ხის კოვზით კარგად დასრისეთ. დაუმატეთ ჭიჭიეთი ათქვეფილი ერთი კვერცხის ცილა. მიღებული მასა სახესა და ყელზე დაიდეთ და ზემოდან ჩვეულებრივი ქაღალდის ხელნასოვი დაიფინეთ. 15 წუთის შემდეგ ოთახის ტემპერატურის აბაღურაში წყლით ჩამობანეთ და ნებისმიერი მკვებავი კრემი წაისეთ.

სახამებლის ნიღაბი ნაბისიერი ტიპის კანსთვის

ინდური ნიღაბი ცხიმიანი კანსთვის
თითო ჩაის კოვზი თაფლი, თბილი რძე, სახამებელი და მარილი კარგად აურიეთ. მიღებული მასა ბამბის ტკამპონით ფენა-ფენა სახეზე, ვიდრე მთლიანად არ შემოეგებრებათ. 20-25 წუთის შემდეგ სახე ჯერ თბილი, შემდეგ კი გრილი წყლით ჩამობანეთ. ეს ნიღაბი საუკეთესოა ფარფორებთან და დანარჩენი სახის კანსთვის.

ნიღაბი ნორმალური კანსთვის

ორ სუფრის კოვზ სახამებელს ერთი სუფრის კოვზი 5%-ანი წყალბაზის ზეგამებლ შერეული და მამინე სახეზე დაიდეთ. 20-25 წუთის შემდეგ თბილი წყლით ჩამობანეთ, რომელზეც ლიმონის წვენი გარეული (ერთი ჩაის კოვზი ლიმონი ერთ ჭიჭა წყალზე).

ნიღაბი მშრალი კანსთვის

ერთი ჩაის კოვზ სახამებელს ერთი ჩაის კოვზი რძე ან ზეთი დაუმატეთ და 15 წუთით სახეზე დაიდეთ. თბილი წყლით ჩამობანეთ.

ლობონი სახის კანის დასარბილებლად

400 გრამი საჭაშორის ან წესის რბილობი დასრისეთ და ორი საათით დადეთ. გაჭრეთ დოლბანდში, ჩაახსით ქილაში, დაუმატეთ თითო სუფრის კოვზი თაფლი და მარილი. როცა მარილი კარგად გახსნება, სიხვე კვლავ გაჭრეთ, გადამბანეთ ბოთლში და დაუმატეთ 200 გრამი 40%-ანი არაქი. (ლიოსონის ეს რაიონებია ერთ ადამიანს სახის გასაწმენდად მთელი წლის განმავლობაში ვეფო). ლობონში დაველებული ბამბით ფრთხილად გაიწმინდეთ სახე და ერთი-ორი საათი არ ჩამობანეთ.

ზარმაცულა

ერთი შუკრა „არლტონის“ ან „ანაქონის“ ვერმიშული ხელით დაფრთხიეთ და ორი წუთით მუდღარე წყალი დაასხით. შემდეგ წყალი გადაუწურეთ, დაუმატეთ მისივე საყმაში (თან მოქვეყნა), 1/2 ჩაის კოვზი კარაქი, ერთი თავი წრილად დაჭრილი ხახვი, 200 გრამი მზარაშული მტები ან სოსისი, ბლომად მწვანე ხახვი და 2-3 ათქვეფილი კვერცხი. ვველაფერი კარგად აურიეთ. მიღებული მასა გახურებულ ცხიმან ტყუფზე გადაიტანეთ და ორივე მხრიდან შეწეთ. მზა კრემს შემოიღეთ არაქანი მოასხათ.

ეგზოციტური ხალათი

300 გრამი მზარაშული ქაბისი ხორცი, 2 ცალი კიტრი და 2 ცალი მწვანე ვაშლი წრილად დაჭრეთ. 2 ცალი მზარაშული კვერცხი და 100 გრამი მშრალი ვველი მსხვილ სა-

ხეზე დახეეთ. დაუმატეთ ერთი ქილა დაყონსერებულ მუხლ ან სისინად, მაიონეში, მწვანეში, გემოვნებით მარილი, პილაპილი და კარგად აურიეთ.

ხილის ხალათი

ნებისმიერი ხილი: კანგაცილი ატამი, ფორთოხალი, ნესი პატარ-პატარა ნაჭრებად დაჭრეთ. დრმა თუფშუხე მოათავსეთ და ლეიფორი მოასხით. დადგით გრილ ადგილას ორი საათით.

შემწვარი ყველი

საშუალო სიმაგრის ვველი 75-100 გრამიან ნაჭრებად დაჭრეთ, ამოაღეთ ჯერ ათქვეფილი კვერცხში, შემდეგ - დანაყილი ორცხობილაში და კარგად გახურებულ ცხიმან ტყუფზე შეწეთ. ასე მომზადებულ ვველს გარნირად ძალიან უხდება შემწვარი კარტოფილი.

ღვთაებრივი ბრინჯი

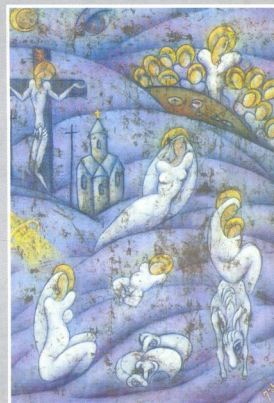
ვიდრე გარნირისთვის ბრინჯს მზარაშუალები, გარეცხეთ და კარაქთან ტყუფზე მოშუშეთ. სანამ გამჭვრევად არ გახდება. დაახეეთ ნახევარი თავი ხახვი და მამინე მუდღარე წყლით ან ბულიონი დაახსით (სიხვე ბრინჯს ორჯერ უნდა აღმატებოდეს). დაუმატეთ მარილი და პილაპილი.

„ჩუნვა-ჩუნვა“

გარეცხილი კანგაცილი ბანანი ცალი მზრიდან სივრცეზე ჩაჭრით და ჩაყარეთ შუგ შაქრის ფხვილი, ვანილი, მოასხით ერთი სუფრის კოვზი ლიმონის, ფორთოხლის ან გრეფრუტის წვენი. გადაახეეთ ფოლგაში და 10-15 წითი-ლექში შევით.

ელისო წიკლაური

მხალა თ.
მე-14 გვერდზე

687/30

